

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Broj 319 - 320

ISSN 1849 -7837 // Zagreb, srpanj - kolovoz 2023. // Godina XXIX.

U OVOM BROJU:

TUŽNO PISMO PRIJEVREMENOG
UMIROVLJENIKA ANĐELKA

**392 eura za 41
godinu staža**

ZAHTJEVI UMIROVLJENIČKIH UDRUGA Ili veće mirovine i viša prava – ili prosvjedi najesen

VIŠNJA LJUBIČIĆ, PRAVOBRANITELJICA
ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA

**Starije žene
socijalno su
ugrožene i
diskriminirane**

BESMISLENA I OPASNA
DISKRIMINACIJA

**Samo 49.616
umirovljenika
prima mirovine
poštom**

STRAVA I UŽAS

**Hrvatska ima najnižu
zamjensku
stopu u Europi**

KUĆNI LJUBIMCI

**Zašto moj pas ne
može sa mnom
u dom**

**Pogodnosti
za članove
SUH-a**

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

Ili više mirovine i veća prava

Na 12. sjednici Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, održanoj u petak 16. lipnja 2023. godine predstavnici umirovljeničkih udruge iz svih krajeva Hrvatske – od Osijeka, Dalmacije i Istre, u ime Sindikata i Matice umirovljenika, izložili su zahtjeve umirovljenika, koji im dnevno pristižu, uz rastuću ljutnju, razočarenje i zabrinutost mizernim mirovinama. U dogovoru s predstavnicima Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, dogovoreno je da udruge dostave pismeno izložene i argumentirane zahtjeve, te da će na njih dobiti očitovanje, sve s ciljem kako ne bi nezadovoljstvo eskaliralo do prosvjeda na ulicama.

Tako su 20. lipnja ministru rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne skrbi Marinu Piletiću, državnom tajniku Ivanu Vidišu i ravnateljici Uprave za mirovinski sustav Meliti Čičak, kao i na znanje Vladi RH, upućeni zahtjevi i inicijative umirovljeničkih udruge sa devet zahtjeva.

1. Ukidanje poreza na mirovine

Umirovljeničke udruge traže da se od 1. siječnja 2024. godine ukine plaćanje poreza na mirovine za sve umirovljenike koji godišnje uprihode do 25.000 eura godišnje (umjesto Zakonom o porezu na dohodak predviđenih 50.400 €). Porez na mirovine ne plaća se u mnogim europskim zemljama poput Slovenije, Slovačke, Bugarske, Irske, Malte itd., ili je pak bitno niži nego u Hrvatskoj. S obzirom da porez od početka 2024. godine ionako ne bi plaćalo oko 850.000 umirovljenih prema ZOMO-u (s mirovinama ispod novouvedene granice osobnog odbitka od 560 eura), ukidanje plaćanja poreza za gotovo sve preostale umirovljenike ne bi bitno teretilo državni proračun.

2. Trenutno povećanje osobnog odbitka

SUH i Matica traže da se odmah, a prije stupanja na snagu nove porezne reforme od 1.1.2024. godine, visina osobnog odbitka umjesto na predloženih 560 eura podigne na 665 eura, jer bi se time obuhvatilo barem dio do sada zanemarene umirovljeničke srednje klase. S obzirom na rast cijena i plaća uslijed inflacije, smatramo da je potrebno dodatno porezno rasterećenje, te da povećanje sa sadašnjih 530,89 eura na 560 eura je tek simbolično i nedovoljno, a svakako suprotno prijedlozima umirovljeničkih udruge, radničkih sindikata i poslodavaca.

3. Promjena modela usklađivanja mirovina

Predsjednik Vlade Andrej Plenković je 2016. godine obećao kako će se mirovine usklađivati s kretanjem BDP-a, proračunskog deficita i troškova života, i da će postupnim povećavanjem udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći iznositi 60 %. No, od početka 2016. godine i dolaska HDZ-ove Vlade taj udjel, umjesto da raste opao je sa 42,84% na samo 36,16%. U većini europskih zemalja udjel se uglavnom kreće između 50 % i 60 %, a tako je i u zemljama u našem okruženju. Ne možemo prihvatiti činjenicu da za mirovine nema sredstava u proračunu, s obzirom da zemlje EU izdvajaju za mirovine veće postotke BDP-a od RH.

Nastave li se mirovine usklađivati po postojećoj formuli taj udjel će, kao i posljednjih šest godina, nastaviti i dalje padati. Zbog toga umirovljeničke udruge traže da se mirovine odmah počnu

usklađivati u 100-postotnom iznosu povoljnijeg indeksa rasta cijena ili plaća. Također, vodeći računa o onim najugroženijim, kao jednu vrstu socijalne mjere, predlažemo uvođenje socijalnog faktora povećanja mirovine, i to da se onima koji imaju mirovine do 300 eura usklađuju za 120 % povoljnijeg rasta indeksa, a onima od 301 eura do 550 eura za 110 %, jer bi tako barem malo preokrenuli trend, te bi umjesto opadanja vrijednosti mirovina u odnosu na plaće konačno imali rast tog udjela.

4. Ukidanje penalizacije za prijevremene umirovljenike

U Hrvatskoj ima 210.500 prijevremenih umirovljenika, koji su prosječno radili i plaćali doprinose više od 36 godina, a prosječna mirovina u travnju 2023. godine iznosi im tek 422,7 eura, što znači da vrijedi samo 11,7 eura po godini! I to zato što im se doživotno oduzima tzv. penalizacija ranijeg odlaska u mirovinu, no i to ne svima isti postotak, već kada su otišli u mirovinu. Za usporedbu, tzv. starosni umirovljenici kojih je danas 498.800, imaju prosječnu mirovinu od 437,43 eura, a stekli su je temeljem prosječne 32 godine radnog staža. Njihova godina rada je „skuplja“, dobivaju 13,34 eura po godini, iako su kraće radili i uplatili manje doprinosa.

Do 1998. godine maksimalna penalizacija za pet godina ranijeg odlaska u mirovinu iznosila je 6,65 posto. Od 1. siječnja 1999. u početku 18 posto, od 2001. čak 20,4%. Zatim je 1.1.2008. pala na maksimalnih 9 posto, da bi je u vrijeme ekonomske krize, od 1.1.2011. premijerka Kosor vratila na 20,4 posto. Konačno sada, zahvaljujući sindikalnom referendumu „67 je previše“ iznosi 12 posto. Tako su i obračunavane prijevremene mirovine, kako je tko morao otići u prijevremenu mirovinu (a ne po vlastitom izboru!), u

NE ZABORAVIMO I OVE ZAHTJEVE SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE!

1. UKINUTI PENALIZACIJU NAJNIŽIH MIROVINA:

Najniža mirovina kao umnožak broja odrađenih godina i aktualne vrijednosti mirovine za najnižu (sada 11,19 eura, a uskoro raste za očekivanih barem 8 posto), umanjuje se sada za 18 posto (a svojevremeno čak i za 20,4 posto) te to treba ukinuti.

2. UVESTI MINIMALNU MIROVINU:

Uz kategoriju najniže mirovine, uvesti minimalnu mirovinu, i to u visini 40 posto od minimalne bruto plaće za osnovnih 15 godina staža, na što se za svaku daljnju godinu dodaje po jedan AVM.

3. RETROAKTIVNO PRIZNATI PRAVO DUGOGODIŠNJEG OSIGURANIKA: i to svim umirovljenicima koji su ostvarili 41 godinu radnog staža i 60 godina života, umjesto što ih se još i penalizira za prijevremenu mirovinu.

4. PRIZNATI BONIFIKACIJU OD 0,15 %: Svim „pre-skočenim“ umirovljenicima umirovljenicima od 1.1.2019. do 1.1.2023. priznati bonifikaciju od 0,15 % za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu nakon 60 godina života.

UMIROVLJENIČKIH UDRUGA – ili prosvjedi najesen

dogadanja

različitim postocima, što je također nepravedno. Najnepravednije je, međutim, što je do 1998. penalizacija bila ne samo niska, već se automatski ukidala s navršavanjem potrebne životne dobi koja je bila uvjet za „punu“ starosnu mirovinu, tj. 60 godina za muškarce, a 55 godina za žene, da bi od 1.1.1999. godine Hrvatski sabor ukinuo takvo poravnanje, te je vraćena doživotna penalizacija, što je nepravedno!

SUH i Matica već godinama upozoravaju na ovaj problem te traže da se konačno ukine penalizacija prijevremenih umirovljenika i to s ispunjavanjem uvjeta dobi za odlazak u starosnu mirovinu. Prihvaćanjem našeg zahtjeva i promjenom ZOMO-a od 1.1.2024. penalizacija za muškarce bi se ukinula kad bi napunili 65 godina, a za žene sa 63 godine i šest mjeseci starosti, a od 2030. kad svi napune 65 godina.

5. Uvođenje 13. mirovine

Iako su umirovljeničke udruge inicirale prve jednokratne dodatke za najsiromašnije umirovljenike, potaknute odlukom Vlade da krajem travnja 2023. krene s isplatom već petog jednokratnog dodatka (od 60 do 160 eura) za siromašne umirovljenike s mirovinama do najviše 610 eura, SUH i Matica ocijenili su kako je riječ o improviziranom modelu, koji nije sustavan i politički je netransparentan te se ne računa u mirovinski prosjek, kako bi bilo bolje donijeti neko sustavno rješenje poput modela trinaeste mirovine, kao što je uvedena u velikom broju europskih zemalja.

Hrvatska je kroz isplatu do sada oko 2,5 milijardi kuna odnosno 332 milijuna eura za pet jednokratnih naknada uvela povremeno, političkim odlukama utemeljeno, socijalno pomaganje siromašnijim kategorijama umirovljenika. Oni koji pripadaju srednjoj umirovljeničkoj klasi su preskočeni, kao da i njima nisu poskupile namirnice i režije. Zbog neizvjesnosti takvih naknada i njihovoj ovisnosti o političkim odlukama, umirovljeničke udruge traže od Vlade zakonsko reguliranje dodatne godišnje mirovine, kao i povećanje osobnog odbitka na mirovine, čime bi se konačno vratilo malo pravičnosti u mirovinski sustav.

6. Povrat ostatka duga umirovljenicima

Umirovljeničke udruge traže da se svima koji su umirovljeni prema Zakonu o mirovinskom osiguranju nakon 1.1.1999. godine mirovine trajno povećaju za 10,5 posto, jer su za toliko zaknuti tadašnjom mirovinskom reformom i utvrđivanjem prve aktualne vrijednosti mirovina (AVM).

U tada donesenom Zakonu o mirovinskom osiguranju od 1.1.1999. je stajalo: „Prva aktualna vrijednost mirovine utvrđena je u skladu s člankom 175. ZOMO-a prema dostignutoj razini mirovina na dan 31.12.1998.“ No, ta dostignuta razina mirovina bila je umanjena jer nije uključila različite dodatke i kasnije isplaćene dugove umirovljenicima. Zbog toga je logično i pravedno da se vrati i preostali dug umirovljenicima, odnosno uveća AVM za 10,5 posto. Najpravednije je svim umirovljenicima povećati mirovinu za rečeni iznos.

7. Dostava mirovina poštom

Nakon što je izmjenama ZOMO-a od 1. siječnja 2014. propisano da se mirovine i druga primanja iz mirovinskog osiguranja, koja

su ostvarena i isplaćivana do 31. prosinca 2013., i dalje isplaćuju putem banaka, odnosno putem pošte na adresu korisnika na teret sredstava državnog proračuna, istovremeno je ukinuto to pravo za umirovljene nakon 1. siječnja 2014., odnosno dopuštena je isplata isključivo putem banaka.

Postojećim zakonskim odredbama neizravno i višestruko se diskriminira umirovljenike na osnovi mjesta stanovanja (boravišta/prebivališta) i zdravstvenog stanja. Iako zakon naizgled vrijedi jednako za sve, prilikom primjene istog vidljiva je diskriminacija nemalog dijela umirovljenika.

Nije ostvarena jednaka mogućnost korištenja mirovinskih prava kod korisnika, jer ne postoji ista rasprostranjenost poslovnica banaka i bankomata diljem Hrvatske čime dolazi do geografske izoliranosti koju karakterizira i slabija gradska prometna povezanost, te nepostojanje iste prilike loših vremenskih neprilika. Kod slučaja geografske izoliranosti (npr. otoci i ruralna područja) treba uzeti u obzir da je riječ i o zgradama koje se nalaze u urbanim središtima, ali nemaju lift ili prilagođen pristup osobama smanjene pokretljivosti. Treba se skrenuti pozornost i na progresivnu zdravstvenu onemoćalost korisnika mirovine. Prilikom starenja dolazi do sve većeg broja zdravstvenih poteškoća koje često smanjuju mobilnost, a što nerijetko uzrokuje i padove koji u određenom broju slučajeva završe sa smrtnom posljedicom.

Iz tih razloga Sindikat i Matica umirovljenika traže da se u okviru mirovinske reforme omogući onemoćalim i ranjivim korisnicima isplata mirovine dostavom do kućnog praga i to automatski određenim kategorijama invalida, odnosno svima koji izraze volju da im se mirovina dostavlja putem pošte.

8. Ukidanje alimentacije za bake i djedove

Institut uzdržavanja unučadi od strane baka i djedova uveden je u Obiteljski zakon 2014. godine. Tadašnjoj ministrici Milanki Opačić kao inicijatorici možda je cilj bio zaštititi djecu, a zapravo je naštetila mnogim starijim osobama, propisavši obvezu da bake i djedovi budu sudski prisiljeni plaćati uzdržavanje unucima, ako njihov sin ili u rjeđim slučajevima kćer ne plaćaju uzdržavanje. Također, Zakonom o privremenom uzdržavanju također se propisuje da se prije ostvarenja prava na uzdržavanje od nadležne institucije treba podnijeti zahtjev za uzdržavanje od osobe koja je dužna uzdržavati dijete, a što uključuje i bake i/ili djedove.

Umirovljeničke udruge smatraju da je prilikom donošenja zakonskih rješenja za obveznike uzdržavanja trebalo voditi računa ne samo o materijalnoj dobrobiti djeteta, već i o emocionalnom

odnosu članova obitelji, da ih se dodatno ne izlaže intenzivnom stresu, jer najčešće su upravo djeca koju ovim institutom štitimo, dodatno traumatizirana zbog obiteljskih sukoba vezanih uz uzdržavanje. K tome, u uvjetima kad je preko 65 posto mirovina ispod hrvatske linije siromaštva za samca, a svaki treći umirovljenik u riziku siromaštva, protivimo se da bake i djedovi budu obveznici plaćanja uzdržavanja za svoje unuke. Ono što je još gore je što Ovršni zakon propisuje mogućnost oduzimanja čak tri četvrtine mirovine za uzdržavanje s naplatom dugova.

Također, smatramo nužnim hitno osnivanje državnog alimentacijskog fonda koji bi se aktivirao u slučajevima kada roditelj zbog gubitka posla ili bolesti nije u mogućnosti podmirivati financijske obveze prema djetetu određene pravomoćnom sudskom odlukom, a kojim bi bili razrađeni i kriteriji za djedove i bake koji opravdano nisu u mogućnosti preuzeti obvezu uzdržavanja unuka. Tako bi se propisalo i kako bi isplaćena sredstva iz alimentacijskog fonda roditelj vratio kada pronađe posao ili ozdravi, odnosno moglo bi ga se ovršiti u korist države.

Ova se izmjena može regulirati i uredbom, bez da se ulazi u široke izmjene Obiteljskog zakona.

9. Šest mjeseci staža po djetetu svim umirovljenicama

Mirovinskom reformom od 1. siječnja 2019. godine sve novoumirovljene žene mogu dobiti 6 mjeseci dodanog staža za svako rođeno ili posvojeno dijete. To pravo mogu ostvariti i muškarci ako su oni bili ti koji su koristili pretežni dio dodatnog rodiljnog dopusta, no to su rijetki slučajevi. Nažalost, sve one umirovljenice koje su otišle prije navedenog datuma, pa makar i jedan dan prije nemaju pravo na dodani staž. Njihovo dijete se ne priznaje, ali se priznaje dijete osobe koja je dan kasnije otišla u mirovinu.

Osim što su zakinute materijalno, zakinute su i moralno te su u suštini diskriminirane. Za razliku od nekih drugih europskih zemalja u kojima se staž po djetetu uračunava u ukupni staž koji je uvjet za mirovinu, u Hrvatskoj je to samo dodatak koji obično donosi niti 2 posto povećane mirovine po djetetu, što u prosjeku iznosi niti sedam eura. Riječ je o malom iznosu koji ne bi puno stajao mirovinski proračun. Umirovljeničke udruge stoga traže da se omogućiti svim umirovljenicama to pravo, ali i da se uračunava u ukupni staž.

Zahtjeve su potpisale Jasna A. Petrović i Višnja Fortuna, predsjednice SUH-a i MUH-a.

12. SJEDNICA NACIONALNOG VIJEĆA Ministar Primorac ignorira umirovljenike

Nakon dulje pauze 16. lipnja 2023. je održana 12. sjednica Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe u prostorijama Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike. Predsjedao je državni tajnik Ivan Vidiš, a ministar Piletić je zaobilazio dijalog s umirovljenicima. Na dnevnom redu je prvo Vidiš prezentirao projekte u okviru Europskog socijalnog fonda za razdoblje od 2021. – 2027., gdje se uskoro očekuje nastavak popularnog projekta Zaželi, koji će ponovno pomoći desecima tisuća staraca koji sami žive u svojim kućanstvima. Nakon toga je predstavljen Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe, koji će od sljedeće godine donijeti velika poboljšanja za tu najranjiviju kategoriju starijih od 65. godina, koji u pravilu nemaju nikakve prihode, već žive od donacija Crvenog križa i volontera.

Prezentirana je i Odluka Vlade Republike Hrvatske o isplati jednokratnog novčanog primanja korisnicima mirovine radi ublažavanja posljedica rasta troškova života, a prikazan je i model Povjerenstva po pritužbama u sustavu socijalne skrbi. Nakon toga je kratko opisan Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi.

Međutim, ono što su članovi Nacionalnog vijeća, naročito s umirovljeničke strane, itekako iščekivali je informacija o poreznoj reformi u odnosu na mirovinski sustav, ali ministar Primorac niti je osobno došao, niti je poslao predstavnike koji bi to prezentirali, iako je znao da su umirovljenici imaju primjedbe, jer su mu uputili otvoreno pismo protiv smanjenja mirovinskih doprinosa za prvi stup, te za povećanje osobnog odbitka. No, ovaj ministar očito ignorira umirovljenike.

Na sjednici su uslijedili zahtjevi i inicijative umirovljeničkih udruga, Sindikata i Matice, o čemu je zatraženo pismeno očitovanje Ministarstva. Pa se sada čeka.

STRAVA I UŽAS

Hrvatska ima najnižu zamjensku stopu u Europi

U natoč predizbornim obećanjima HDZ-a iz lipnja 2020. godine kako će podizati mirovine s ciljem da u njihovom mandatu prosječna neto mirovina dosegne 50 posto od prosječne neto plaće, podaci za travanj 2023. govore kako taj udjel iznosi svega 36,7 posto. Pa čak i kad se isključe oni koji su ostvarili dio svojih mirovina u inozemstvu (a mnogi od njih su zapravo radili u Hrvatskoj, a bili samo prijavljeni u sjedištima tvrtki iz zemalja bivše Jugoslavije), taj udjel iznosi 41,16 posto.

Udjel bi bio i puno gori jer je već prošle godine pao na 35 posto, da od ove godine nisu povećane najniže i obiteljske mirovine pa je slobodni pad udjela mirovine u plaći nakratko prekinut, ali će se zbog nepovoljne formule usklađivanja mirovina koja nedovoljno prati rast plaća (i cijena), opet nastaviti.

Šok kod izračuna

Mnogi, zapravo debela većina hrvatskih radnika nije svjesna, ili ne želi biti svjesna jer ne voli razmišljati o starosti, da će se u trenutku odlaska u mirovinu njihova primanja više nego prepoloviti. A onda kad se taj trenutak dogodi, mnogi zovu ispostave HZMO-a ili Sindikat umirovljenika Hrvatske jer smatraju da se dogodila neka greška u izračunu njihove mirovine.

„Imao sam odličnu plaću, kao vlasnik svoje tvrtke, zadnjih 10 godina je bila oko 1.600 eura, pa kako mi mirovina može iznositi samo 700 eura, trebam li tražiti novi izračun od HZMO-a“, imali smo nedavno upit jednog novopečenog starosnog umirovljenika. On, kao i većina drugih, nije bio upoznat da se gleda njegov cijeli radni staž, pa i onda kad su mu primanja bila ispodprosječna, ali i da AVM (aktualna vrijednost mirovine) iznosi trenutno svega 10,86 eura po godini staža.

Na primjeru ovog umirovljenika može se izračunati da je stopa omjera (eng. net replacement ratio) njegove posljednje neto plaće i prve neto mirovine 43,75 posto. No, takvi izračuni nisu relevantni jer upravo uzimaju posljednju neto plaću koja je mogla biti puno viša ili niža od prosječne

plaće koju je imao tijekom radnog vijeka.

Zbog toga se kao najrelevantniji podatak uzima udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći, koji se još naziva i zamjenska stopa (eng. replacement rate) te se može izračunavati i bruto ili neto zamjenska stopa, ovisno o tome radi li se o mirovinama prije ili nakon njihovog oporezivanja. Najčešće se koristi upravo neto zamjenska stopa, koja daje najjasniju sliku visina mirovina u nekoj državi.

Podaci po spolovima

U Hrvatskoj se rijetko koriste pokazatelji o tzv. individualnoj zamjenskoj stopi, kao što je slučaj u međunarodnim statistikama, primjerice među 38 zemalja OECD-a. Takva individualizirana zamjenska stopa pokazuje udjel prosječne mirovine u prosječnoj plaći pojedinog korisnika ostvaren tijekom punog radnog vijeka, odnosno osoba koje su odradile 40 godina staža. Podaci se objavljuju po spolovima, a pronašli smo kako je neto individualna zamjenska neto stopa za prosječne mirovine muškaraca u Hrvatskoj sa 40 godina staža 2005. godine iznosila 62 posto, da bi 2013. sklznula na 55,5 posto (žene 59,7 posto), a 2020. pala na 53 posto prosječne neto plaće za muškarca, a za žene na samo 52,7 posto.

Međunarodna organizacija rada propisuje kako bi osobe koje su ostva-

rile najmanje 30 godina staža trebale imati mirovinu u iznosu od najmanje 40 posto plaće koju su dobivali nedugo prije odlaska u mirovinu, a tu preporuku izdalo je i Vijeće Europe. No, zemlje članice EU nisu nikad zapravo usvojile tu preporuku iako su načelno prihvatile kako će se boriti protiv siromaštva starijih osoba i na način da se prihodi prilikom odlaska u mirovinu drastično ne smanjuju.

Prema Eurostatu, kolika je adekvatnost svih mirovina u pojedinoj državi može se zaključiti iz tzv. akumuliranog zamjenskog omjera (eng. the aggregate replacement ratio) koji gleda omjer između medijalne individualne bruto mirovine osoba od 65 do 74 godine i medijalne individualne bruto plaće koju su te osobe imale u dobi od 50 do 59 godina. Taj omjer za 27 zemalja Europske unije iznosi 0,58, dok je Hrvatska, pogađate među najgorim zemljama s omjerom od 0,37, a od nas su za nijansu gori samo Litva (0,33), Irska (0,34) te Bugarska sa 0,36 omjerom.

Koji god pokazatelj uzeli u obzir, Hrvatska po svakom od njih tavori pri samom dnu Europske unije. To je pokazatelj koliko je zapravo onima na vlasti doista stalo do starijih osoba, ali i zašto umirovljeničke udruge najavljuju skori izlazak umirovljenika na ulice jer je situacija već odavno postala neizdrživa.

Igor Knežević

Starije žene socijalno su ugrožene i

● U izvješću o radu Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova vidljivo je kako je od 551 pritužbe koje su vam građani/ke uputili u 2022. godini radi zaštite od diskriminacije najviše njih se odnosilo na područja iz socijalne sigurnosti, uključujući i područje socijalne skrbi, mirovinskog i zdravstvenog osiguranja. Koliko je od tog broja bilo starijih žena koje su podnijele pritužbe i da li posljednjih godina raste ili stagnira broj njihovih pritužbi. Koje su najčešće pritužbe starijih žena?

Ukupno gledano prema spolu oštećenih osoba, Pravobraniteljica je tijekom 2022. godine razmatrala slučajeve koji su se većinom odnosili na žene - čak 72,4%, što predstavlja nastavak višegodišnjeg trenda prema kojem se Pravobraniteljici dominantno pritužuju žene. S obzirom da pitanja koja se odnose na prava, potrebe i probleme starijih osoba primarno ulaze u nadležnost Pučke pravobraniteljice, Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova je probleme žena starije životne dobi razmatrala u različitim područjima o kojima izvještava, a koja su prvenstveno vezana uz socijalnu sigurnost, uključujući i područje socijalne skrbi, mirovinskog i zdravstvenog osiguranja te osiguranja za slučaj nezaposlenosti, rad i radne uvjete i zdravstvenu zaštitu.

Starije žene su najsiromašnije

● Osobe starije od 65 godina imaju najveći rizik od siromaštva, i to osobito žene. Tako je prema statističkim podacima za 2022. godinu stopa rizika od siromaštva za tu populaciju 32,4 posto, no i dalje su vidljive izrazite rodne razlike, jer je stopa rizika od siromaštva za starije muškarce 26 %, a za žene 37 %. SUH je kao partner s vašim Uredom sudjelovao u EU projektu „Jednaka prava-jednake plaće-jednake mirovine“ u kojem je upozoravano na problem rodnog jaza u mirovinama.

Prema dostupnim podacima stopa rizika od siromaštva standardno raste s povećanjem životne dobi. Točno je da prema statističkim indikatorima žene starije životne dobi čine najosjetljiviju skupinu, a uslijed aktualnog povećanja cijena dobara i usluga nalaze se u još nepovoljnijoj poziciji. Rizik siromaštva ove skupine dodatno povećava činjenica da žene starije od 50 godina nerijetko mirovinu dočekuju prijavljene u evidenciji nezaposlenih osoba koju vodi Hrvatski zavod za zapošljavanje. Tako ih je krajem prosinca 2022. bilo evidentirano 22.559, što je udio od 33,9% u odnosu na ukupan broj evidentiranih nezaposlenih žena. Pravobraniteljica u svojim preporukama kontinuirano ističe da zapošljavanje starijih žena može imati velikih prednosti te predlaže svim dionicima na tržištu rada, uključujući predstavnike/ce lokalne samouprave, da dodatno motiviraju poslodavce s ciljem njihovog zapošljavanja. Pravobraniteljica ujedno ukazuje na potrebu jačanja ekonomskog položaja osoba starije životne dobi, a osobito žena koje čine jednočlano kućanstvo, kao skupine u osobito visokom riziku od siromaštva.

● Još je porazniji podatak da je stopa rizika od siromaštva za osobe starije od 65 godina koje žive same porasla na 56,5 posto u 2022. godini. Riječ je uglavnom o ženama, udovicama, koje smrću partnera praktički se moraju nositi i s tugom, ali i teškim financijskim udarom na životni standard. Promjenama ZOMO-a od 1. siječnja 2023. godine obiteljske mirovine porasle su za 10 posto, odnosno u prosjeku 30-ak eura, te je uveden

novi model gdje se može zadržati vlastita mirovina i dobiti dio mirovine preminulog partnera, što svejedno neće puno pomoći siromašnim umirovljenicama, osobito samicama.

Prag rizika od siromaštva Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova utvrđuje isključivo temeljem dostupnih podataka i procjena Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje te se istima koristi u svrhu istraživanja položaja žena i muškaraca s obzirom na njihova primanja. Navedeni podaci već niz godina pokazuju da su žene koje čine tzv. jednočlano kućanstvo, promatrajući društvo u cijelosti, u najvećem riziku od siromaštva, a postoje i jasne indicije da taj rizik raste s povećanjem njihove životne dobi. U tom smislu, rizik od siromaštva je i intersekcijski problem jer, osim o dobnoj skupini, on značajno ovisi o spolu te vrsti kućanstva. Pozitivan korak učinjen je novelom Zakona o mirovinskom osiguranju, koja je stupila na snagu 1. siječnja 2023., a kojom je članu/ici obitelji omogućeno, uz korištenje starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine, korištenje i dijela obiteljske mirovine, s ciljem povećanja ukupnog mirovinskog primanja korisnika/ca. Također, prema dostupnim podacima, rodni jaz u mirovinama je tijekom 2022. godine smanjen na 20,4%, a analiza trenda kretanja pokazuje da je u posljednjih 5 godina rodni jaz u mirovinama u kontinuiranom padu, u prosjeku za 0,3% godišnje, a što svakako predstavlja pomak u pozitivnom smjeru. U odnosu na potencijalne prijedloge izmjena relevantnih zakona, Pravobraniteljica smatra da sve prijedloge prvenstveno treba sagledati iz perspektive osnovne svrhe mirovinskog sustava koja se ogleda u ostvarivanju socijalne sigurnosti i uklanjanju socijalnih rizika za osobe starije životne dobi.

Stariji ne prijavljuju nasilje

● U vašem izvješću o radu analizirali ste i problem nasilja i obiteljskog nasilja. Od 1.1. 2018. u Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji starije osobe su po prvi put uvedene u zakon kao posebno zaštićena kategorija. Pa se tako navodi kako je zanemarivanje starijih osoba kazneno djelo. S obzirom na sve duži životni vijek u kojoj mjeri pratite i analizirate i taj oblik nasilja, a pogotovo što su upravo žene te koje žive duže i nadžive svoje partnere, pa često ostaju same?

Pravobraniteljica pozorno prati i analizira sve slučajeve nasilja u obitelji, nasilja prema ženama, a posebno sve slučajeve ubojstva žena koja su počinili njima bliski i/ili intimni muškarci. Kroz pritužbe građana i samostalno Pravobraniteljica prati slučajeve nasilja u obitelji i rodno utemeljenog nasilja, dok putem promatračkog tijela Femicide Watch detaljno i sustavno prati i analizira svako pojedinačno ubojstvo i to iz rodnog aspekta. Tijekom 2022. godine zabilježen je rast broja ubijenih žena od strane bliskih osoba, kao i rast broja ubijenih žena od strane intimnih partnera, što svakako ne predstavlja pozitivan trend. S druge strane, niti jedan muškarac nije ubijen od strane svoje intimne partnerice, dok su evidentirana svega dva ubojstva muškarca počinjena od strane bliskih osoba suprotnog spola, a u oba slučaja radilo se o majkama koje su ubile svoje sinove. Nažalost, činjenica je da nasilje doživljava velik broj starijih osoba, no da ga ne prijavljuju zbog straha od posljedica, srama i nepovjerenja. Temelj potencijalnih promjena svakako je edukacija, preven-

diskriminirane

cija, propisivanje posebnih načina postupanja i zaštite kada su u pitanju osobe starije životne dobi te domovi za starije i nemoćne osobe čiji korisnici također mogu biti izloženi nasilju. Uz navedeno, potrebno je osigurati i razvijati podršku starijim osobama u smislu različitih socijalnih usluga, kao i usluge psihosocijalne pomoći namijenjene starijim osobama žrtvama nasilja te besplatnu pravnu, medicinsku i socijalnu pomoć starijim žrtvama nasilja.

● *Posljednjih mjeseci i godina imali smo nažalost slučajeve zanemarivanja u liječenju starijih osoba, primjerice dvije starije žene bile su smještene na istom krevetu u bolnici u Sisku, nedavno se starija pacijentica u bolnici sv. Duh u Zagrebu ugušila čekajući red zbog uganuća noge. U požaru u domu u Andraševcu većina poginulih bile su starije žene. Da li su žene češće žrtve svih tih tragedija samo iz razloga što duže žive ili je ipak riječ i o većem društvenom zanemarivanju žena?*

Na ovo pitanje nije moguće dati jednoznačan odgovor. Naime, značajan broj starijih osoba zbog niskih mirovina ne može samostalno plaćati usluge koje im postanu potrebne zbog narušenog zdravlja, a što je posljedica nedovoljne dostupnosti socijalnih usluga. Također, starije žene posebno su ugrožene i često višestruko diskriminirane. S druge strane, stereotipi i predrasude prema starijima, kao manje značajne društvene skupine koja više ne doprinosi društvu, već ga opterećuje, mogu voditi i dobnoj diskriminaciji, a sama diskriminacija starijih u konačnici može biti i put do nasilja prema starijima. Zbog navedenog je potrebno raditi na senzibilizaciji javnosti o problemu diskriminacije nad starijima osobama i podizanju svijesti o pravima starijih osoba i njihovu doprinosu društvu.

Kontrola nad ugovorima o uzdržavanju

● *SUH ima predstavnike u Radnoj skupini za izmjenu Zakona o obveznim odnosima kojima se traži ukidanje ili preimenovanje ugovora o dosmrtnom uzdržavanju te donormiranje ugovora o*

doživotnom uzdržavanju kojeg najčešće potpisuju žene. Nažalost, tim ugovorima starije osobe česte budu žrtve neispunjavanja obveza od strane uzdržavatelja. Jeste li upoznati s navedenom problematikom? Kakva je vaša suradnja s Pučkom pravobraniteljicom, razmjenjujete li podatke i iskustva kada su u pitanju starije osobe? Što mislite o inicijativi umirovljeničkih udruga da se osnuje i posebno pravobraniteljstvo za starije osobe?

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova s Pučkom pravobraniteljicom, kao i ostalim posebnim pravobraniteljicama, redovno surađuje temeljem Sporazuma o međuinstitucionalnoj suradnji. U odnosu na problematiku ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, Pravobraniteljica se priklanja preporukama Pučke pravobraniteljice za uspostavu Registra ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju koji će biti javno dostupan svima, zatim da se ugovorne strane prije potpisivanja ugovora informiraju na način da se provede savjetovanje u kojem će ugovorne strane biti detaljno upućene u narav ugovora kao i posljedice koje isti nosi, te da sudski postupci za raskid takvih ugovora bude žuran. Vezano za uspostavu posebne institucije pravobranitelja/ice za starije osobe, Pravobraniteljica ističe kako treba uzeti u obzir potencijalno preklapanje i fragmentaciju nadležnosti koja bi otežala intersekcijski pristup, kao i potrebu za dodatnim sredstvima za potrebne kapacitete.

● *SUH se zalaže za ukidanje instituta uzdržavanja unučadi, kojim se od 2014. godine Obiteljskim zakonom propisuje da su bake i djedovi obvezni uzdržavati unučad u slučaju da ih ne uzdržava njihovo dijete, uglavnom sin koji je nezaposlen. SUH stoga predlaže osnivanje državnog alimentacijskog fonda koji bi se aktivirao u slučajevima kada roditelj zbog gubitka posla ili bolesti nije u mogućnosti podmirivati financijske obveze prema djetetu određene pravomoćnom sudskom odlukom, a ne da se teret prebacuje na leđa – uglavnom baka. Koje je vaše mišljenje o tome?*

Riječ je o kompleksnom pitanju koje zahtijeva razmatranje iz više perspektiva koje nadilaze propisane nadležnosti i ovlasti Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, pri čemu je svakako potrebno uzeti u obzir specifične, prethodno spomenute, potrebe, probleme i pitanja koja se tiču osoba starije životne dobi.

● *U Hrvatskoj se uglavnom umire u samoći svoga jedino-ga doma, jer mirovine nisu dovoljno visoke za plaćanje cijene domova, nema dovoljno ležajeva u tzv. decentraliziranim domovima, ne postoji razvijena palijativa ili hospiciji, a niti vaninstitucionalni oblici pomoći za starije osobe u potrebi. Voli li Hrvatska svoje stare?*

Određeni pozitivni pomaci na polju prepoznavanja problema starenja stanovništva i prava starijih osoba u RH svakako postoje, kako u vidu strateških dokumenata koji se bave ovom posebnom skupinom, tako i u vidu recentnih zakonodavnih izmjena. Međutim, s obzirom da i dalje nedvojbeno postoje brojni izazovi s kojima se starije osobe susreću, ponajprije u vidu poteškoća u podmirivanju osnovnih životnih potreba – kako materijalnih, tako i socijalnih, kao i činjenicu da su zbog navedenog izloženi riziku od zloupotreba, kao i ekonomskom i drugom obliku nasilja, nedvojbeno je potrebno i dalje raditi na ostvarenju pozitivnih pomaka u zaštiti prava ove skupine.

**Jasna A. Petrović
Igor Knežević**

Zašto moj pas ne može sa mnom u dom

Posljednjih godina u zapadnoeuropskim zemljama populariziralo se držanje kućnih ljubimaca u domovima za starije osobe. Brojna istraživanja pokazala su velike zdravstvene koristi koje životinje donose korisnicima domova, od blagotvornog učinka za osobe s demencijom, smanjivanje osjećaja samoće, pa čak i smanjenja smrtnosti. Nažalost, u Hrvatskoj držanje kućnih ljubimaca u sobama domova za starije osobe praktički ne postoji, čak i ako su u apartmanima u okviru doma, te je maksimum koji domovi dozvoljavaju držanje nekog kanarinca u kretki.

U Osijeku je postojao privatni mali dom za starije osobe (Medika) koji je omogućavao držanje kućnih ljubimaca, no u 13-godišnjem radu njegovi korisnici ipak nisu doveli kućne ljubimce. No, godinu dana prije zatvaranja doma 2019. godine ravnateljica doma Ana Balikić iz azila za napuštene životinje doma donijela je psa mješanca imena Pasito koji je postao član obitelji svih korisnika doma.

„Pasita su svi korisnici voljeli, tih godinu dana postao im je prijatelj, svi su bili oduševljeni, mazili ga, hranili, baš je bio dobrodošao. Nakon zatvaranja doma o Pasitu sam se ja nastavila dalje brinuti“, kazala nam je Ana.

Strah od sanitarne

Ravnateljica Doma za starije osobe „Oaza“ iz Ključić brda pokraj Zagreba Nikolina Kadežabek velika je ljubiteljica životinja te i sama ima psa mješanca po imenu Toto s kojim povremeno dolazi na posao.

„U domu je zabranjeno držati životinje, bojim se što bi sanitarna inspekcija rekla. Tota povremeno dovedem u dvorište doma i onda on ide kod svih korisnika koji ga dođu vidjeti, i naravno svima se pojavi osmijeh na licima. Na terasi smo izgradili i kućice za mačke koje su počele dolaziti od susjeda jer ih naši korisnici hrane i uživaju u tome“, kaže Nikolina.

Svjesna je da je vani popularno držati kućne ljubimce u sobama te ističe kako je veliki problem kada se osoba zbog odlaska u dom mora oprostiti od svog kućnog ljubimca.

„To je stvarno strašno, jer životinje postanu praktički član obitelji i starijim osobama rastanak od njih jako teško pada. No, u našem domu članovi obitelji korisnika znaju

dovoditi kućne ljubimce u posjet, peseke, mace, papigice i tako ih razveseliti.“

A terapijski psi?

Grad Zagreb vlasnik je 11 domova za starije osobe, te u suštini ne dozvoljava držanje životinja u sobama, iako svaki od domova u svom pravilniku nema niti zabranu niti dozvolu držanja životinja. Ravnateljica zagrebačkog doma Ksaver Snježana Bubenik kaže nam kako je prije pandemije koronavirusa taj dom zajedno s Centrom za rehabilitaciju Silver poslao prijavu na projekt norveške Vlade, kojim bi se financiralo svakodnevno dovođenje terapijskog psa u dom.

„Nažalost, projekt nije prošao, ali ideja je odlična te ćemo je pokušati ostvariti, s obzirom na zdravstvene pogodnosti i terapijske učinke koje bi pas donio korisnicima. I naši zaposlenici i korisni-

ci pokazali su želju da se dovede pas, a jedan od zaposlenika bio bi vlasnik psa, vodio ga kući i brinuo se cijelo vrijeme o njemu. Korisnicima bi to bilo jako korisno, jer terapijski pas ima pozitivne učinke i na osobe s demencijom“.

Ono što je najvažnije u cijeloj priči, za držanje terapijskih pasa u javnim ustanovama nema zabrana, tako da je sigurno i ovaj primjer putokaz svim domovima za starije osobe u Hrvatskoj da mogu uraditi nešto slično.

„Imali smo situaciju da je jednoj osobi s teškoćama vida dolazio terapijski

pas prvih par mjeseci i pomagao mu u snalaženju u domu, dok korisnik nije naučio samostalno koristiti prostor. Ali, većina od naših 270 korisnika ipak ima kućne ljubimce, jer nam u dvorište stalno dolaze mace koje naši korisnici hrane“, kaže Snježana.

U tom domu postoji i platenik i cvjetnjak, koji također mnogi korisnici koriste kao hobi, i tako zapravo nastavljaju raditi ono što su radili i prije dolaska u dom, saditi cvijeće, imati vrt i slično.

Što kad vlasnik umre?

Da držanje kućnih ljubimaca u sobama domova za starije osobe nije isključivo potencijalni sanitarni problem, govori nam Marijan Sesar, ravnatelj Centra za rehabilitaciju Silver.

„Kako to već biva, u Hrvatskoj uvijek malo kaskamo za zapadnim svijetom, gdje su kućni ljubimci u domovima normalna pojava. Jer osobi sigurno nije lako nakon dugo godina se oprostiti od svog kućnog ljubimca jer ne može ići s njim u dom. Istina, problem kućnih ljubimaca nije samo održavanje higijene, već i tko će brinuti o životinji ako korisnik umre. To bi se moglo riješiti potpisivanjem ugovora s obitelji da onda oni preuzmu životinju ili možda s

nekom udrugom za zaštitu životinja“.

Sesar kaže kako brojna istraživanja pokazuju kako se u druženju s bližnjima i svojim kućnim ljubimcima luči hormon oksitocin, koji nas čini sretnim i u konačnici produžuje život. Ipak, ističe i da su se stvari pomaknule nabolje prije nekoliko godina, jer sada, primjerice u Zagrebu, osim pasa vodiča u javni prijevoz i šoping centre mogu ulaziti i kućni ljubimci, a donedavno je tako nešto bilo nezamislivo. Sada je red na domovima za starije osobe da učine nešto što je prije bilo nezamislivo.

Igor Knežević

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica
Uređuje: Uredništvo
Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb
 Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.
 Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202
 E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr
Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb
 Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 530 eura; za pola stranice 400 eura i za četvrtinu stranice 265 eura.

392 eura za 41 godinu staža

„Moja mirovina za 5. mjesec iznosi 392,92 eura ili bivših 2.960,46 kuna. Zovem se Anđelko Pavlič, rođen sam 1949. godište, a radio sam u Drvnoj industriji Vrbovsko od 1968. do 2009. godine“. Kao što je tužna povijest umirovljenika Anđelka, još je tužnija priča o 'njegovoj' tvornici. Tvornica je porušena u II. svjetskom ratu, strojevi su odvezeni u Osijek, ali je 1950. ponovno obnovljena i započela s proizvodnjom.

Dugogodišnji prijevremeni umirovljenik?!

U vrijeme kad je Anđelko tamo radio, 1970. godine, proizveli su čak 442.000 stolica, od kojih je pola odlazilo u izvoz, a radilo je i oko 700 radnika. I onda su započele privatizacijske kombinacije na hrvatski način, dok 2012. godine tvrtka Cedar mlađahnog poduzetnika Darka Prodana nije kupila posrnuli DIV, u kojem je tada bilo zaposleno oko 250 radnika, a onda je stečaj 2020. dočekalo tek dvadeset zaposlenih. U međuvremenu je 2017., vjerovali ili ne, Prodan čak dobio nagradu za životno djelo. Na kraju stečaja su njegova, a ne radnička potraživanja, bila najviša, a radnici su čekali na isplatu

svojih neisplaćenih plaća više od deset godina.

Anđelko Pavlič je pak do svoje 60. godine radio u DIV-u, i sakupio 41 godinu radnog staža, a onda je otjeran u prijevremenu mirovinu. „Još te godine kad sam otišao u mirovinu znao sam da se nekima vraćala penalizacija sa 65 godina no kad sam ja navršio 65 više se nije vraćalo, već ostalo kao doživotna presuda. Moja penalizacija je nešto niža nego danas, 9 % moje penzije po godini koja je nedostala za punu starost od 65 godina, a traje od 2009. Tek od 1.1.2014. je uvedena mirovina za dugogodišnje osiguranike, koju bih mogao ostvariti, ali tada nije postojala. Nisam bio u ratu jer sam imao radnu obavezu, ali sam radio u rizičnim okolnostima, no niti to mi se ne računa“, tužna je priča ovog umirovljenika s tipičnom pričom žrtve hrvatske privatizacije.

Megapljaka i prinudna umirovljenja

Anđelko i većina od 210.507 prijevremenih umirovljenika imaju slične priče. Dio ih je prošao još gore, jer su prisilno umirovljeni u vrijeme kad je za pet godina ranijeg odlaska u mirovinu oduzimano čak

20,4 posto mirovine, a neki su prethodno, uz mizernu naknadu proveli i desetak godina na zavodima za zapošljavanje, nadajući se zaposlenju. Uzalud.

Većina, da, većina prijevremenih umirovljenika nije otišla dobrovoljno u prijevremenu mirovinu, već su žrtve hrvatske privatizacije „po kunu“, uništavanja proizvodnje, žrtve su privatizacijske megapljake devedesetih i kasnije. Nekadašnji vozači, okretni ugostitelji i beskrupulozni muljatori s dobrim vezama u aktualnoj vlasti preko noći su se domogli bivših socijalističkih poduzeća. Bez imalo znanja o proizvodnji, upravljanju, bilancama i tržištu, ta novopečena tajkunska elita kupovala je tvrtke budzašto. Izvlačila iz njih novac, prodavala vrijedne nekretnine i preko noći se bezobrazno bogatila. Direktori su postajali većinski vlasnici, a iza njih je ostala pušča.

U pretvorbi i privatizaciji je izgubljeno gotovo 400.000 radnih mjesta, a dodatni broj ih je dogovorno umirovljen, često i kao „invalidi“, kako bi se novi vlasnici riješili viška radnika. Zato otvoreno recimo nije li vrijeme da se konačno penalizacija „izbriše“ iz mirovina sa stjecanjem dobi za umirovljenje od 65 godina? Pišite nam vaša iskustva, vaše priče o prijevremenim mirovinama. Moramo se izboriti da se ispravi nepravda, pa makar i bez retroaktivne primjene.

Jasna A. Petrović

Hrvatska na dnu po zaposlenosti umirovljenika

Prosječna dob za odlazak u starosnu mirovinu u zemljama Europske unije je 64 godine, ali ipak mnogi Europljani rade i nakon 65-te, a neki i nakon 75-te godine. U Hrvatskoj se u starosnu mirovinu ide sa 65 godina u slučaju muškaraca, a žene u 2023. godini u starosnu mirovinu mogu sa 63 godine i 3 mjeseca. Prosječna zaposlena osoba starija od 65 godina u EU je obično zaposlena na nepuno radno vrijeme (59 posto njih) u zdravstvenom i socijalnom sektoru, no to varira od države do države.

Prema podacima Eurostata za 2021. godinu, 13,2 posto osoba u EU u dobi od 65-69 godina je još radilo, zatim 4,9 posto u dobi od 70-74 godine, te 1,4 posto onih iznad 75 godina. No, kad se analiziraju države pojedinačno, tada se dolazi do još zanimljivijih podataka. Tako Estonija prednjači u EU s čak 32,5 posto zaposlenih osoba u dobi od 65-69 godina, slijedi je Švedska sa 27,5 posto te Irska sa 26,1 posto. Najmanje zaposlenih u toj dobi ima Rumunjska (5,2 posto), te Hrvatska (6 posto) i Belgija (6,3 posto).

U dobi od 70-74 godine opet prednjači Estonija sa 14 posto zaposlene populacije, Irska sa 13,5 posto te Švedska sa 10,8 posto, dok s druge strane Hrvatska sa 2,3 posto zaposlenih je treća najlošija u toj dobi. Zaposleni iznad

75 godina u većini zemalja su doista rijetki, pa je Hrvatska tu malo ispod prosjeka sa 0,8 posto, dok čak 6,9 posto Švedana te dobi radi.

Više je razloga zašto je Hrvatska pri samom dnu po zaposlenosti starijih osoba. Svakako jedan od njih je rad na crno, ali i neprivaćna radna mjesta koja nisu iz njihove struke, često i teži fizički poslovi koji su neprimjereni starijim osobama. Posljednje desetljeće mirovinskim reformama omogućavano je različitim kategorijama hrvatskih umirovljenika zapošljavanje do polovice radnog vremena bez oduzimanja mirovine što je malo i nedovoljno povećalo postotak zaposlenih, no i dalje ostaje problem neprivaćnih radnih mjesta i uvjeta koji odbijaju stariju populaciju od zapošljavanja.

Stoga je prosječnoj starijoj osobi u Hrvatskoj lakše povremeno skupiti koju bocu iz kontejnera i dobiti povratnu naknadu, nego već ionako „izraubanoj“ ići raditi teške fizičke poslove. I da, ne zaboravimo, konačno se mora uvesti pravo na puno radno vrijeme uz zadržavanje pola mirovine. Tad bi ponuda radnih mjesta za starije mogla bitno porasti.

I.K.

Samo 49.616 umirovljenika prima mirovine poštom

Hrvatska ima više od 1,3 milijuna umirovljenika, ali svi oni, po amenovanju bivšeg ministra rada i mirovinskog sustava Miranda Mršića, su poslušni korisnici bankovnih računa. Naime, 2014. godine Mršić je dogovorio s predstavnicima hrvatskih inozemnih banaka da se ukine dostava mirovina poštom i omogući samo primanje mirovina putem bankovnih računa. Umirovljeničke udruge, osobito Sindikat umirovljenika Hrvatske, oštro su se protivili takvoj zakonskoj „reformi“, ali od 1.1.2019. svi novoumirovljeni mogli su dobiti svoju mirovinu samo ako su sretni vlasnici IBAN-a.

Zbog epidemije je ukinuto više od 200 poštanskih ureda diljem Hrvatske te je došlo i do drastičnog prorjeđivanja ili čak ukidanja linija javnog prijevoza, što još više onemogućuje korisnike da dođu do svojih mirovina. Planira se i skidanje oko 40 posto bankomata.

Eto posljedice: danas za samo 49.616 umirovljenika omiljeni poštar dostavlja mirovinu, a ostali, pa makar s petog kata bez lifta, iz periferije bez tramvaja, sela i zabiti bez javnog prijevoza, moraju došepesati do prve banke ili bankomata, ili, pak, ovlastiti za podizanje mirovine unuka ili susjede. Dakle, samo 3,8 posto svih umirovljenika ima dostavu mirovina poštom! Užas. K tome ih vlastiti ovlaštenici nerijetko opljačkaju, dio mirovine stave u svoj džep, pa su zapravo izloženi i ekonomskom zlostavljanju.

Koga briga za izolirane

Očito je kako nije ostvarena jednaka mogućnost korištenja mirovinskih prava kod korisnika, jer ne postoji ista rasprostranjenost poslovnica banaka i bankomata diljem Hrvatske čime dolazi do geografske izoliranosti koju karakterizira i slabija gradska prometna povezanost. Kod slučaja geografske izoliranosti (npr. otoci i ruralna područja) treba uzeti u obzir da je riječ i o zgradama koje se nalaze u urbanim središtima, ali nemaju lift ili prilagođen pristup osobama smanjene pokretljivosti.

Treba se skrenuti pozornost i na progresivnu zdravstvenu onemoćalost korisnika mirovine. Prilikom starenja dolazi do sve većeg broja zdravstvenih poteškoća koje često smanjuju mobilnost, a što nerijetko uzrokuje i padove koji u određenom broju slučajeva završe sa smrtnom posljedicom.

I što na sve to, sve ove godine, kaže Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike? Oni hladnokrvno kažu kako je „zakonsko rješenje o isplati mirovina putem banaka vezano prije svega činjenicom da se radi o tehnološki sigurnijem načinu isplate od isplate u gotovom novcu“. Nadalje, ističu problem utvrđivanja zdravstvenog stanja kao jednog od razloga za odobravanje isplate mirovine putem pošte, jer se postavlja pitanje dokazivanja činjenice smanjenja mobilnosti uslijed bolesti i/ili/ starosti, kao i problem utvrđivanja kriterija te posljedično i negativan utjecaj na trajanje postupka ostvarivanja prava na mirovinu.

Podilaženje bankama

Tako je odgovorilo Ministarstvo. Hladnokrvno i bezosjećajno, glumeći zaštitnika ranjivih umirovljenika. A zašto bi uopće utvrđivali zdravstveno stanje, zašto ne bi svaki umirovljenik imao pravo na izbor, na dostavu mirovine putem pošte ili preko banke? Zašto bi ta zlokobna i često štetna uvezanost s bankama bila „zakonom dana“?

Pučka pravobraniteljica kojoj je Sindikat umirovljenika Hrvatske po ovlaštenju umirovljenog branitelja Željka Tomasa podnio 5. studenoga 2021. godine pritužbu protiv diskriminacije, poduzela je potrebne korake da bi se zaštitilo njegovo pravo kao

invalidne osobe, utoliko više što je pravo na mirovinu ostvario još 1999. godine, a dostava mirovina poštom je ukinuta za sve umirovljene nakon 1.1.2014. Nitko mu niti zbog promjene zdravstvenog stanja ne želi vratiti pravo na dostavu mirovine do kućnog praga. Taj postupak još uvijek traje, ali možda, kao većina starijih utužitelja, niti Tomas neće doživjeti pravdu.

Naime, više nije sporno kako postojeći Zakon o mirovinskom osiguranju kroz odredbe članka 96. neizravno i višestruko diskriminira umirovljenike na osnovi mjesta stanovanja (bora-višta/prebivališta) i zdravstvenog stanja. Iako zakon naizgled vrijedi jednako za sve, prilikom primjene istog vidljiva je diskriminacija nemalog dijela umirovljenika. Zapravo – većine!

Državne firme socijalno neosjetljive

Pučka pravobraniteljica prosljedila je slučaj na poduzimanje i od strane pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, koja je zahtjev ocijenila opravdanim te uputila upit Ministarstvu rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike s prijedlogom za detaljnije reguliranje u članku 96. Zakona o mirovinskom osiguranju, kako bi se barem osobama s invaliditetom omogućilo pravo na dostavu mirovine poštom. Ured Pravobraniteljice za osobe s invaliditetom iz navedenog odgovora razaznaje da se odbija njihov navedeni prijedlog uz izliku da su to dodatni troškovi za državni proračun premda je sama HP - Hrvatska pošta d.d. u stopostotnom državnom vlasništvu. Pa valjda onda četvrtina stanovnika ima pravo primati njezine usluge besplatnom dostavom mirovine, jer mirovina je realizirano pravo tek kad se dostavi korisniku, a ne kad se samo izračuna.

Financijske igre bez granica vidljive su i time da samo Hrvatska poštanska banka, također u većinskom državnom vlasništvu, svojim klijentima omogućuje dostavu mirovina putem poštara – i to besplatno. No, je li to besplatno kad kao vlasnik računa i u toj banci umirovljenik mora ionako plaćati mjesečnu naknadu?

Suradnjom pošte i HPB-a mirovine stižu na kućne adrese bez da oni moraju izlaziti iz svojih domova. Samo trebaju predati zahtjev na poštu ili dogovoriti dostavu s lokalnim poštarom. Što onda preostaje umirovljeničkim udrugama? Tužiti državu zbog diskriminacije Europskom sudu ili besplatno reklamirati Hrvatsku poštansku banku i preporučiti svim umirovljenicima da pređu u nju. Ili, vjerovati da je moguće zaboraviti lošu „reformu“ Miranda Mršića i zakonski svima omogućiti izbor dostave mirovine poštom, ako to žele?

Jasna A. Petrović

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U SRPNJU - KOLOVOZ 2023.

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

Dana 28. lipnja 2023. godine održana je 75. redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije odluke.

Godišnje usklađivanje cijena lijekova te novi lijekovi na listama lijekova HZZO-a

HZZO je proveo postupak godišnjeg usklađivanja cijena lijekova kod ukupno 316 originalnih pakiranja, pri čemu je cijena snižena kod 228 lijekova na Osnovnoj listi lijekova te kod 88 lijekova na Dopunskoj listi lijekova, od kojih je četiri sada razvrstano na Osnovnu listu lijekova, a kod njih 84 je na Dopunskoj listi lijekova smanjen iznos sudjelovanja u cijeni lijeka koju su u obvezi plaćati osigurane osobe.

U redovnoj proceduri su na liste lijekova HZZO-a stavljene nove generičke paralele te novi oblici već postojećih lijekova na listama, a od novih lijekova, od kojih su neki kliničke paralele postojećim lijekovima, na Osnovnu listu lijekova su stavljani:

- roksadustat: za liječenje bubrežne anemije
- daunorubicin + citarabin: za liječenje akutne mijeloične leukemije
- pegcetakoplan: 2. linija liječenja odraslih bolesnika s PNH (paroksizmalna noćna hemoglobinurija)
- faricimab: za liječenje makularne degeneracije.

Na Dopunsku listu lijekova stavljen je novi lijek naloksegol za liječenje opioidima inducirane konstipacije.

Nova ortopedska i druga pomagala na listama pomagala HZZO-a

Na Osnovnu listu ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a stavljeno je novo pomagalo: ortopedska obuča za dijabetičko stopalo-kategorija 2 i 3 te nova generacija istovrsnog pomagala: odašiljač za kontinu-

irano mjerenje glukoze, za napredni sustav hibridne zatvorene petlje i odgovarajući senzor te istovrsna pomagala iz skupine pomagala za probavu, stoma pomagala i pomagala za urogenitalni sustav.

Na Dodatnu listu ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a stavljena su pomagala:

- sustav za upravljanje isporukom inzulina bez katetera, s algoritmom za korekciju hiperglikemije
- dio sustava napredne hibridne zatvorene petlje i uređaj Patch za isporuku inzulina, s automatskim umetanjem kanile, potpuno sklopljen (spremnik za inzulin, infuzijski set i mehanizam za isporuku u jednoj cjelini).

Nadalje, na osnovi zaprimljenih pojedinačnih zahtjeva predstavnika proizvođača ortopedskih i drugih pomagala, za određena pomagala s Osnovne liste ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a povećane su cijene s ciljem osiguranja kontinuiteta opskrbe pomagalima unutar skupine pomagala za govor, slušnih pomagala, elastično kompresivnih pomagala, obloga za rane i pomagala za disanje.

Financiranje pripravničkog staža zdravstvenih radnika

U cilju zapošljavanja što većeg broja zdravstvenih radnika u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske, HZZO će i nadalje financirati rad pripravnika – doktora medicine, doktora dentalne medicine, magistara farmacije i magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine. Stoga je donesena odluka o izboru pripravnika – doktora medicine, doktora dentalne medicine, magistara farmacije i magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine za koje će se financirati pripravnčki staž osnovom Javnog natječaja iz 2023. godine te je u prijedlogu Liste prvenstva uvršteno 24 kandidata i to sedam doktora medicine, jedan doktor dentalne medicine, sedam magistara farmacije i devet magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine.

Nakon provedenog natječaja, ugovorne zdravstvene ustanove i drugi ugovorni subjekti HZZO-a će sklopiti ugovore o radu s odabranim kandidatima na osnovi kojih će HZZO sklopiti ugovore o financiranju s ugovornim zdravstvenim ustanovama i drugim ugovornim subjektima HZZO-a.

IZ SADRŽAJA:

- Godišnje usklađivanje cijena lijekova te novi lijekovi na listama lijekova HZZO-a
- Nova ortopedska i druga pomagala na listama pomagala HZZO-a

Zdravstvena zaštita izvan mjesta prebivališta

Podsjećamo naše osigurane osobe da tijekom privremenog boravka izvan mjesta prebivališta odnosno boravišta poput godišnjeg odmora ili službenog putovanja, imaju pravo koristiti primarnu zdravstvenu zaštitu u slučaju npr. traume, akutne upalne i zarazne bolesti, akutnog poremećaja koji zahtijeva terapijsko zbrinjavanje i sl. kod bilo kojeg ugovornog doktora primarne zdravstvene zaštite u mjestu privremenog boravišta, u istom opsegu kao i kod izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite (lijepkove propisane na e-recept i primarnu laboratorijsku dijagnostiku propisanu na e-uputnicu za primarni laboratorij). Ipak, potrebno je imati na umu da samo izabrani doktor može utvrditi privremenu nesposobnost za rad.

Kako bi se osiguranim osobama osiguralo pravo na primarnu laboratorijsku dijagnostiku izvan mjesta prebivališta odnosno boravišta HZZO je utvrdio određeni broj laboratorijskih postupaka u svrhu dijagnosticiranja i zbrinjavanja akutnih stanja.

Ako smatrate da vam je neka zdravstvena usluga neosnovano naplaćena, uz priloženi original osobnog računa za plaćenu zdravstvenu uslugu koji obvezno mora glasiti na ime osigurane osobe koja je koristila zdravstvenu zaštitu i medicinsku dokumentaciju možete podnijeti

• Zdravstvena zaštita izvan mjesta prebivališta

• Novine u obveznom zdravstvenom osiguranju od 1. travnja 2023. godine (3. dio)

NOVINE U OBVEZKOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU OD 1. TRAVNJA 2023. GODINE

(3. dio)

(Nastavak iz prošlog broja)

1.3. Nakon prestanka radnog odnosa odnosno obavljanja djelatnosti osobnim radom državljana druge države članice na privremenom boravku

Status osiguranika u obveznom zdravstvenom osiguranju stječu i državljani druge države članice s odobrenim privremenim boravkom u Republici Hrvatskoj **nakon prestanka radnog odnosa odnosno obavljanja gospodarske ili profesionalne djelatnosti na državnom području Republike Hrvatske**, ako se HZZO-u prijave u roku od 30 dana od dana prestanka radnog odnosa odnosno obavljanja gospodarske ili profesionalne djelatnosti na državnom području Republike Hrvatske.

Dakle, osobe pod točkom 1.2. i 1.3. status osiguranika stječu pod uvjetom i na način utvrđen za sve druge osobe koje su se u propisanom roku od 30 dana prijavile HZZO-u po prestanku radnog odnosa odnosno obavljanja gospodarske ili profesionalne djelatnosti uz obvezu osobnog pristupa HZZO-u jednom u tri mjeseca ako se ne vode u evidenciji nezaposlenih osoba Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (u daljnjem tekstu: HZZ).

Ujedno u skladu sa ZIDZOZO-om staž osiguranja ostvaren temeljem mandata zastupnika u Europskom parlamentu odnosno radnog odnosa u institucijama, tijelima, uredima i agencijama EU koje zapošljavaju dužnosnike i privremene ili ugovorne službenike računa se u prethodni staž osiguranja za ostvarivanje pojedinih prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja (naknada plaće, ortopedska i druga pomagala te dentalna pomagala).

zahtjev za nadoknadu troškova u pripadajućoj područnoj službi HZZO-a prema mjestu prebivališta ili boravišta.

Prekogranične usluge e-recepta

Obavijest o novim uslugama HR eP A - PL eP B i CZ eP A - HR eP B

Od 26 lipnja 2023. godine Elektronički sustav razmjene zdravstvenih podataka (eHealth Digital Service Infrastructure) proširuje se za dvije prekogranične usluge: podizanje lijeka u Poljskoj temeljem recepta koji je propisan u Hrvatskoj i podizanje lijeka u Hrvatskoj temeljem recepta koji je propisan u Češkoj.

U navedeni sustav se priključuju zemlje članice EU nakon što usklade nacionalnu infrastrukturu s kriterijima za sudjelovanje iz pravne, organizacijske, tehničke, informacijske sigurnosti i semantičke domene te postignu sukladnost s specifikacijama i zahtjevima za pojedini val.

Podsjećamo, do sada je bilo moguće u Hrvatskoj podići lijek temeljem e-recepta koji je propisan u Finskoj, Estoniji, Portugalu, Poljskoj i Španjolskoj, a prekogranične usluge e-recepta podržane su za građane Republike Hrvatske koji putuju u Finsku, Estoniju, Portugal ili Španjolsku temeljem neponovljivog e-recepta koji je propisan u Hrvatskoj.

1.4. Temeljem prijavljenog boravišta u Republici Hrvatskoj hrvatskih državljana

Hrvatski državljani s boravištem u Republici Hrvatskoj kojima obvezno zdravstveno osiguranje i zdravstvena zaštita nije osigurana po drugoj osnovi, odnosno koji nisu obvezno zdravstveno osigurani u drugoj državi članici ili ugovornoj državi stječu status osigurane osobe i prava iz obveznoga zdravstvenog osiguranja pod uvjetom jednokratne uplate novčanog iznosa u visini doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje na najnižu osnovicu za obračun doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje, i to od dana prestanka prijašnjeg statusa osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju ili od dana prestanka osiguranja u drugoj državi koje osiguranje se ubraja u staž osiguranja u skladu s propisima EU odnosno međunarodnim ugovorom, a najdulje za razdoblje od 12 mjeseci te su obveznici plaćanja doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje u skladu sa zakonom kojim se uređuju doprinosi za obvezna osiguranja.

Iznimno, u odnosu na uvjete prebivališta za hrvatske državljane odnosno odobrenog stalnog boravka ili dugotrajnog boravišta za strance, za ulazak u sustav obveznoga zdravstvenog osiguranja, na istovjetan način kako je to uređeno za hrvatske državljane s prebivalištem te strance s odobrenim stalnim boravkom ili dugotrajnim boravištem u Republici Hrvatskoj, uređuje se obveza prijave na obvezno zdravstveno osiguranje uz plaćanje doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje hrvatskih državljana koji imaju samo boravište u Republici Hrvatskoj, a obvezno zdravstveno osiguranje i zdravstvena zaštita nije im osigurana po drugoj osnovi, odnosno nisu obvezno zdravstveno osigurani u drugoj državi članici ili državi s

kojom Republika Hrvatska ima sklopljen međunarodni ugovor kojim je uređeno pitanje zdravstvenog osiguranja.

U skladu sa ZOZO-om, navedena kategorija osoba nije mogla steći status osigurane osobe u obveznom zdravstvenom osiguranju te u slučaju potrebe za korištenjem zdravstvene zaštite osobno je podmirivala troškove iste.

S druge pak strane stranci s odobrenim privremenim boravkom u Republici Hrvatskoj imali su obvezu pod istim uvjetom ući u sustav obveznoga zdravstvenog osiguranja u skladu sa Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj.
(Nastavak u idućem broju)

IZVJEŠĆE O POSLOVANJU HRVATSKOG ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO OSIGURANJE ZA I. - IX. 2022. GODINE

(4. dio)

(Nastavak iz prošlog broja)

Da se prihodi i rashodi ne iskazuju na prethodno spomenuti način, stvarni prihodi dopunskoga zdravstvenog osiguranja po posebnim propisima osnovom uplaćenih premija na dan 30. rujna 2022. godine bili bi iskazani u visini 1.042.679.003 kune, a rashodi za zdravstvenu zaštitu bi iznosili 1.350.291.601 kunu.

Prihodi od proračuna ostvareni su u iznosu od 552.000.000 kuna, a odnose se na uplaćene premije za osobe koje pravo na dopunsko zdravstveno osiguranje ostvaruju na teret Državnog proračuna. U prvih devet mjeseci 2022. godine prihodi od proračuna povećani su 33,33 % u odnosu na prethodnu godinu kada su iznosili 414.000.000 kuna. Ukupna zdravstvena zaštita dopunskoga zdravstvenog osiguranja iznosi 932.325.411 kuna i predstavlja sudjelovanje u troškovima zdravstvene zaštite sukladno članku 19. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju. Rashodi za zaposlene iskazani su u iznosu od 29.269.732 kune, materijalni rashodi u iznosu od 14.023.885 kuna, a financijski rashodi u iznosu od 8.480.600 kuna.

Ukupni prihodi dopunskoga zdravstvenog osiguranja iskazani su u iznosu od 1.180.467.443 kune, a izvršeni rashodi u iznosu od 984.310.581 kunu te je iskazan višak prihoda od 196.156.862 kune. Rashodi za zdravstvenu zaštitu obveznoga zdravstvenog osiguranja i zdravstvenu zaštitu s osnova ozljeda na radu i profesionalne bolesti, kao i struktura izdataka u razdoblju I.-IX. 2022. godine u odnosu na prethodnu godinu ukazuju na povećanje tih troškova u iznosu od 19.681.641.142 kuna ili 5,53 % više.

U strukturi zdravstvene zaštite obveznoga osiguranja gotovo sve stavke bilježe povećanje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, a od vrijednosno značajnijih stavaka bolnička zdravstvena zaštita bilježi izvršenje od 7.996.527.755 kuna ili 7,55 % više zbog povećanog broja zdravstvenih usluga i povećanja cijene rada kao rezultat povećanja osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama sukladno potpisanom kolektivnom ugovoru zbog čega su povećane cijene zdravstvenih usluga.

Troškovi specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite izvršeni su u iznosu od 1.027.338.776 kuna ili 5,91 % više. Iako se postupno usporava rast ovih troškova, udio troškova testiranja je još uvijek visok i iznosi 297.965.575 kuna zbog znatno većeg broja testiranja u siječnju i veljači. Ostala zdravstvena zaštita izvršena je u iznosu od 770.570.417 kuna i predstavlja smanjenje od 12,05 % zbog manjeg iznosa troškova cjepiva protiv bolesti COVID-19 u odnosu

na isto razdoblje prethodne godine za koje su zaprimljeni računi u iznosu od 369.086.979 kuna (422.722.588 kuna u 2021.g.). Isto tako, za liječenje osiguranih osoba u inozemstvu iskazani su troškovi u manjem obimu nego u istom razdoblju prethodne godine.

Sljedeća po veličini je stavka na kojoj su prikazani troškovi lijekova na recepte za koje je u ovom obračunskom razdoblju iskazan trošak u iznosu od 3.347.162.786 kuna ili 6,40 % više u odnosu na prethodnu godinu. Zbog prethodno spomenutih većih troškova zdravstvene zaštite vezanih uz bolest COVID-19, posebice tijekom prvog polugodišta, došlo je do kašnjenja u plaćanju lijekova na recepte s obzirom na to da ostvareni prihodi od doprinosa i proračuna nisu bili dovoljni za pokriće svih tekućih obveza. Zbog toga je izmjenom i dopunom financijskog plana HZZO-a u mjesecu lipnju, Ministarstvo financija odobrilo povećanje prihoda iz proračuna za 1.500.000.000 kuna na ime podmirjenja dospjelih obveza ljekarničkim ustanovama za lijekove na recepte. Tako je u mjesecu lipnju, ubrzanim povlačenjem 927 mil. kuna, HZZO podmirio dospjele obveze prema ljekarnama iz prethodne godine i veći dio dospjelih računa tekuće godine čime je ova vrsta obveze dovedena u prihvatljive okvire (92 dana od datuma računa na dan 30. rujna 2022. g.).

Za primarnu zdravstvenu zaštitu iskazani su troškovi u iznosu od 3.443.460.703 kune, što je 3,22 % više u odnosu na isto razdoblje 2021. godine, a čine ih troškovi za ugovorne liječnike primarne zdravstvene zaštite, troškovi za hitnu medicinsku pomoć i sanitetski prijevoz, kao i za zdravstvenu njegu u kući.

Posebno skupi lijekovi sastavni su dio bolničke zdravstvene zaštite, odnosno ugovora o provođenju bolničke i specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite svake bolničke zdravstvene ustanove koja u skladu s odgovarajućom odlukom ugovara pojedinu izvan limitnu stavku. Ugovoreni iznosi za posebno skupe lijekove isplaćuju se po ispostavljenom računu za izvršenu zdravstvenu uslugu. S obzirom na to da se radi o vrijednosno značajnom iznosu, ovi troškovi prikazuju se na posebnoj aktivnosti financijskog plana zbog veće transparentnosti kod kontrole izvršenja istih. Za posebno skupe lijekove iskazani su troškovi u iznosu od 1.873.780.222 kune ili 7,11 % više nego u istom razdoblju prethodne godine.

Troškovi ortopedskih i drugih pomagala izvršeni su u iznosu od 681.164.892 kune i veći su 3,76 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

(Nastavak u idućem broju)

- Izvješće o poslovanju HZZO-a za I. - IX. 2022. godine (4. dio)

- Troškovi primarne zdravstvene zaštite 3,44 milijardi kuna

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.

Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Primjena uredbi EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti

Sloboda kretanja osoba je jedna od četiri temeljne slobode koje omogućuju funkcioniranje jedinstvenog tržišta Europske unije. U okviru slobode kretanja osoba posebno područje odnosi se na koordinaciju sustava socijalne sigurnosti. Kako bi se omogućila sloboda kretanja osoba na razini EU-a izrađen je sustav pravila za koordinaciju sustava socijalne sigurnosti.

Prava iz sustava socijalne sigurnosti osoba koje su radile u inozemstvu zaštićena su primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, odnosno uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti. Od ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju **od 1. srpnja 2013.** primjenjuje se uredba EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti s državama članicama EU-a, državama Europskog gospodarskog prostora (EGP) (Island, Lihtenštajn i Kraljevina Norveška), Švicarskom Konfederacijom, a s Ujedinjenim Kraljevstvom Protokol o koordinaciji socijalne sigurnosti.

Uredbe se primjenjuju na državljane EU-a, osobe bez državljanstva i izbjeglice koje borave u državi članici, ako se na njih primjenjuje ili se primjenjivalo zakonodavstvo jedne ili više država članica (prekogranični element) te na članove njihove obitelji i nadživjele članove obitelji.

Nakon stupanja Republike Hrvatske u članstvo EU 16 dotadašnjih dvostranih ugovora o socijalnom osiguranju zamijenjeno je uredbama EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (Uredba (EZ) broj 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti - Osnovna uredba i Uredba (EZ) broj 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. - Provedbena uredba). Međunarodni ugovori o socijalnom osiguranju i nadalje se primjenjuju s Australijom, Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom, Kanadom, Québecom, Sjevernom Makedonijom, Republikom Srbijom (odnosno SR Jugoslavijom), Turskom i Republikom Korejom.

Suradnja i razmjena podataka među nadležnim ustanovama temelj je pravilne primjene uredbi EU i međunarodnih ugovora. HZMO redovito organizira radne sastanke i međunarodne savjetodavne dane s mjerodavnim tijelima drugih inozemnih nositelja, pruža pravnu pomoć inozemnim ustanovama te sudjeluje u radu multilateralnih organizacija i EU institucija u području mirovinskog i socijalnog osiguranja, mjerodavnog zakonodavstva i doplatka za djecu.

HZMO provodi i upravne postupke radi donošenja odluke o zakonodavstvu države članice koje se primjenjuje na osiguranika. Kada su prema uredbama EU-a ispunjeni uvjeti da se na osiguranika primjenjuje hrvatsko zakonodavstvo o socijalnoj sigurnosti, HZMO izdaje prenosivi dokument A1, kojim se to potvrđuje.

Porastom broja ugovora o socijalnom osiguranju i primjenom uredbi EU povećao se i broj zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja. Tako je od 1. srpnja 2013. do 30. lipnja 2023. zaprimljeno 219.144 zahtjeva za mirovinu primjenom uredbi EU.

Od srpnja 2019. HZMO je uključen u sustav za Elektroničku razmjenu informacija iz područja socijalne sigurnosti (EESSI) među članicama EU, EGP-a i Švicarske Konfederacije. Budući da HZMO u inozemstvo isplaćuje mirovinska primanja za više od 160 tisuća korisnika u više od 50 zemalja, od čega većinu čine države regije i EU, razmjena podataka i suradnja s inozemnim nositeljima mirovinskih osiguranja od iznimne je važnosti. Korištenje EESSI sustava važan je korak naprijed u modernizaciji i koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, a zamjenjuje razmjenu papirnatih dokumenata elektroničkim putem. Građanima koji borave ili rade u nekoj od država uključenih u EESSI sustav osigurano je lakše i brže ostvarivanje prava iz područja zapošljavanja, rada, mirovina i obiteljskih davanja, uz povećanu sigurnost podataka.

Iz Izvješća o radu i poslovanju HZMO-a za 2022.

Na 28. sjednici održanoj 20. lipnja 2023. Upravno vijeće HZMO-a donijelo je Izvješće o radu i poslovanju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2022. te ga uputilo Hrvatskom saboru na prihvaćanje.

Predmet godišnjeg izvješća Zavoda je obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti i rad Zavoda. Poslovi iz mjerodavnosti Zavoda u protekloj godini obavljali su se u skladu s propisima i Financijskim planom Zavoda te prema Godišnjem planu rada Zavoda koje je donijelo Upravno vijeće Zavoda.

Na dan 31. prosinca 2022. u Zavodu je bio evidentiran **1 227 671 korisnik** i **1 607 734 osiguranika**, tako da je **omjer između te dvije skupine bio 1 : 1,31** (u 2020. godini omjer je bio 1 : 1,24, a u 2021. 1 : 1,28).

Ukupni prihodi Zavoda iznosili su 48,892 mlrd. kn, a rashodi 48,877 mlrd. kn. Rashodi za mirovine i mirovinska primanja iznosili su 46,857 mlrd. kn, a u strukturi ostvarenih ukupnih rashoda čine 95,87%. U odnosu na 2021. godinu veći su za 7,7%. Od 1. siječnja 2022. mirovine su usklađene za 2,24%, a od 1. srpnja 2022. za 6,18% (ukupna godišnja stopa usklađivanja mirovina bila je 8,56%).

Prosječna starosna mirovina ostvarena prema ZOMO-u, bez mirovina ostvarenih primjenom uredbi EU ili međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, iznosila je 3.508 kn ili 44,54% prosječne netoplaće.

Prosječna mirovina ostvarena prema ZOMO-u, bez mirovina ostvarenih prema uredbama EU ili međunarodnim ugovorima o socijalnom osiguranju, iznosila je 3.235,84 kn ili 41,07% prosječne netoplaće.

U 2022. godini ukupno su evidentirana **50 604 korisnika koja su prvi put ostvarila pravo na mirovinu**, što je smanjenje od 1,90% u odnosu na 2021. godinu, kada su evidentirana 51 583 nova korisnika.

Prosječan mirovinski staž korisnika starosne mirovine iznosi 32 godine, korisnika prijevremene starosne mirovine 36 godina, korisnika invalidske mirovine 22 godine, a prosječan mirovinski staž na temelju kojeg je određena obiteljska mirovina iznosi 29 godina.

Prosječan mirovinski staž **svih korisnika mirovina ostvarenih prema ZOMO-u iznosi 31 godinu**, a u posljednjih deset godina prosječni mirovinski staž povećao se za dvije godine, na što je povoljno utjecala činjenica da novi korisnici mirovina

imaju u prosjeku dulji mirovinski staž od prosječnog staža svih korisnika mirovine (prosječan mirovinski staž novih korisnika koji su ostvarili mirovinu u 2022. godini iznosi 32 godine i 11 mjeseci).

Udio ukupnog broja korisnika s navršenim **mirovinskim stažem od 40 i više godina** u ukupnom broju korisnika mirovina ostvarenih prema ZOMO-u postupno se povećavao te je u 2014. iznosio 13,57%, a do 31. prosinca 2022. njihov udio povećao se na **19,29%**.

U 2022. godini prosječna životna dob **korisnika mirovina ostvarenih prema ZOMO-u je 72 godine i 1 mjesec** (žene 71 godina i 6 mjeseci, muškarci 72 godine i 6 mjeseci).

Prosječna životna dob korisnika starosne mirovine je 72 godine i 11 mjeseci, korisnika invalidske mirovine 63 godine, a korisnika obiteljske mirovine 72 godine i 11 mjeseci.

U ukupnom broju korisnika mirovina prema ZOMO-u najveći broj korisnika je u dobnoj skupini od 65 do 69 godina (278 945 korisnika odnosno 24,61%), udio korisnika u mlađim dobnim skupinama blago se smanjuje, a istodobno se povećava udio korisnika u starijim dobnim skupinama. Takav trend očekuje se i ubuduće, zbog starenja stanovništva i smanjivanja broja stanovnika u mlađim dobnim skupinama.

KORISNICI MIROVINA - isplata u lipnju 2023.

Vrsta mirovine	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	499 636	438,88 EUR
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	49 691	566,76 EUR
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	76 956	386,76 EUR
Prijevremena starosna mirovina	210 507	423,60 EUR
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	382	466,12 EUR
Invalidska mirovina	95 810	329,68 EUR
Obiteljska mirovina	199 652	348,74 EUR
UKUPNO - ZOMO	1 132 634	412,99 EUR
Korisnici koji su u 2023. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO		
	Broj korisnika	Prosječna netomirovina
Starosna mirovina	7 217	396,13 EUR
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	1 971	528,24 EUR
Prijevremena starosna mirovina	1 651	427,19 EUR
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	7	527,61 EUR
Invalidska mirovina	748	296,81 EUR
Obiteljska mirovina	3 234	340,20 EUR
UKUPNO	14 828	400,00 EUR
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	109 943	625,55 EUR
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	218 821	571,59 EUR
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO-u	284 870	287,12 EUR
Korisnici najviše mirovine prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 702	1.189,85 EUR
Ukupan broj osiguranika		1 664 188
Ukupan broj korisnika mirovine		1 226 667
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1:1,36
Prosječna netoplaća u Republici Hrvatskoj za travanj 2023.		1.122 EUR
Prosječna starosna mirovina ZOMO korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2023. godini		424,95 EUR
Korisnici mirovina - muškarci (46,13%)		565 803
Korisnici mirovina - žene (53,87%)		660 864
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		72 godine
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2023. godini - ZOMO		34 godine
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2023. godini - ZOMO		64 godine

POGODNOSTI ZA ČLANOVE SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U 2023. GODINI

1. Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Varaždinske Toplice, Trg Slobode, Varaždinske toplice, tel. 042/630-000

Smještaj u objektu Minerva za minimalno 20 osoba. Cijena punog pansiona u sobama standarda A:

- boravak do 7 dana 35,15 eura dnevno po osobi u dvokrevetnoj sobi
- boravak od 7 do 17 dana 33,30 eura dnevno po osobi u dvokrevetnoj sobi
- boravak duži od 18 dana 31,45 eura dnevno po osobi u dvokrevetnoj sobi
- doplata za jednokrevetnu sobu 10,60 eura/dan
- mogućnost korištenja fizikalne terapije po uputnici obiteljskog liječnika
- uslugu smještaja mogu koristiti i supružnici članova po istim uvjetima.

2. Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Stubičke toplice, Park Matije Gupca 1, Stubičke toplice, tel. 049/201-000

- 15 % popusta na važeće cijene iz cjenika Bolnice za grupe od 10 i više ljudi
- 10 % popusta na važeće cijene iz cjenika Bolnice za pojedinačne korisnike.
- Program za umirovljenike u objektu Dijana koji uključuje smještaj na bazi punog pansiona (švedski stol), pregled liječnika specijaliste, četiri terapije dnevno (osim nedjeljom) i pola sata ručne masaže, kupanje u bazenu s ljekovitom termalnom vodom u popodnevnim satima.

3. Thalassoterapia – specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju, Crikvenica, Gajevo šetalište 21, tel. 051/407-666

- Grupni i individualni dolasci: 10 % popusta;
- Moguće daljnje pogodnosti po direktnom dogovoru.

4. Terme Laktaši, Hotel „San“, Laktaši, BiH, Karađorđeva 44, tel. +387 51/532-256

Sadržaj zdravstvenog programa: smještaj s polu ili punim pansionom u Hotelu San****; liječnički pregled, individualni program za liječenje sa termomineralnom vodom, četiri fizikalne terapije dnevno po savjetu liječnika /osim masaže/ + grupna terapija za grupe 20+ osoba, neograničena

upotreba unutrašnjih i vanjskih bazena s termomineralnom vodom, turistički obilazak Laktaša za program 5+ dana i za grupe 20+ osoba, zabavne večeri s glazbom uživo/za grupe preko 30 osoba, 3 x 10 - 14 dana, 2 x 7 - 9 dana, 1 x 4 - 6 dana.

- Cijena programa ovisi o veličini grupe i mjesecu dolaska, cijena za puni pansion za 10+ dana i 30-50 osoba od 33,17 eura do 39,04 eura, za preko 50 osoba od 29,85 eura do 35,13 eura.

- Za članove SUH-a popust 10 % na cijenu za grupe 30+ osoba.

- Loyalty program – popust za tri i više dolazaka na program 7+ dana, prema broju dolazaka/ npr. za treći dolazak 3 % popust, za četvrti 4 %, za najviše 10 %.

5. ZTC Banja Vrućica a.d. – Banja Vrućica, BiH, Nede Nedića 1, tel. +387 53/431-270

- Bolnički dan: kardiovaskularni i reumatološki program sadrži: pansion (hotelski smještaj i tri obroka) u hotelu „Posavina“; liječnički pregled specijalista interne medicine i fizijatra; kupanje u termomineralnoj vodi (kada, bazen); tri fizikalne procedure – elektroterapija, kineziterapija, hidroterapija, termoterapija (osim masaže, lasera i akupunktura); svakodnevno korištenje zatvorenog rekreativnog bazena; završni kontrolni pregled i otpusno pismo;

- popust 10 % za pojedinačne članove SUH-a; dodatni popust za grupe od 40 i više osoba koje odsjedaju najmanje 10 dana.

- doplata za korištenje jednokrevetne sobe iznosi 8 eura po osobi dnevno. Mogući je obogaćen program s glazbom i izletom.

Napomena: Posebni aranžmani su mogući. Plaćanje se vrši gotovinom na recepciji po tečaju na dan plaćanja.

6. Lječilište Veli Lošinj, Podjavori 27, Veli Lošinj, 051/236-111

- 10% popusta na usluge smještaja i prehrane te na medicinske i ostale usluge u Centru zdravlja Magnolija.

7. Toplice Lipik – Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju, Marije Terezije 13, Lipik, tel. 034/440-733 za pojedince, tel. 034/440-717 za grupe

pogodnosti za članove

- popust od 10 % posto na cijenu smještaja za boravak najmanje 10 dana
- popust od 15 % posto na cijenu smještaja za boravak najmanje 15 dana
- za grupe korisnika odobrava se 1 mjesto gratis na svakih 20 korisnika.

8. Poliklinika Medikol, info telefon: 0800 7878; www.medikol.hr

Članovi sindikata udruženih u SSSH (SUH) ostvaruju pravo na pogodnosti u

podružnicama Poliklinike Medikol na adresama:
Zagreb, Voćarska 106, 01 4594 772, medikol@medikol.hr

Zagreb, Dragutina Mandal 7, 016397 333, fizikalna@medikol.hr

Čakovec, Prešernova 13, 040 638 500, medikolinfo.ck@medikol.hr

Rijeka, Krešimirova 42, 051 688 030, pet-cr.ri@medikol.hr

Osijek, J. J. STROSSMAYERA 141, 031 638 444, pet-ct.os@medikol.hr

Split, Šoltanska 1, 021 685 999, pet-ct.st@medikol.hr

Na svim lokacijama Poliklinike Medikol moguće je obaviti brojne pretrage i preglede uz povoljne cijene:

- Radiologija (10% popusta): rtg dijagnostika (denzitometrija, mamografija), kompjuterizirana tomografija – ct, ultrazvučna dijagnostika, color dopleri - cd / cdfi

- Specijalistički pregledi (10% popusta): interna medicina, kardiologija, pulmologija, ginekologija, neurologija, dermatovenerologija, nuklearna medicina (štitnjača)

- Ordinacije – pojedinačni postupci (10% popusta): ginekološka dijagnostika i obrada (uzv, cd), kardiološka dijagnostika i obrada (ergometrija, uzv/cd, holteri...), neurološka dijagnostika i obrada (eeg, emng, potencijali...), dijagnostika i obrada nuklearne medicine (uzv...), medicinsko-biokemijski laboratorij.

- Fizikalna medicina i rehabilitacija: specijalistički pregled (fizijatar, reumatolog) - 10%, fizikalna terapija - pojedinačne procedure (uzv, elektroterapija, laser, hilt) - 20%.

9. Laboratorij Salzer, Zvonimira 26/1, Zagreb; Trg kralja Petra Krešimira IV br. 7, Velika Gorica

- Članovi SSSH (SUH) ostvaruju popust od 20 % na većinu pretraga (KKS, biokemijske pretrage,

određivanje većine tumorskih markere i hormona), te 10 % na određeni dio specifičnih pretraga (vitamin B6, vitamin C, i sl.).

10. „Dentalni implantološko-protetski centar Hurčak“, Zagreb, Jarušičica 1a, tel. 01/5578-012, mob. 091/5153-709

- 50 % popusta na CT gornje i donje čeljusti
- 20 % popusta na zubne implantate i krunice
- 10 % popusta na sve ostale usluge
- besplatan stomatološki pregled.

11. SimBex d.o.o., Zagreb, Andrije Hebranga 10, tel. 01/4555-613, Trnjanska 59a, tel. 01/6314-449, tel. 01/6314-443, Osijek, Hrvatske Republike 19f, tel. 031/203-205

- besplatna predavanja i besplatna mjerenja po dogovorenom rasporedu

- 10 % popusta na kompletan prodajni asortiman proizvoda i usluga iznajmljivanja bolesničkih kreveta, pomagala za kretanje i antidekubitalnih madraca.

12. Perutnina Ptuj – sve trgovine u Hrvatskoj

- 10 % na gotovinsko plaćanje na sve proizvode Perutnine Ptuj-Pipo osim na one koji su već na akciji, te na trgovačku robu koja se nalazi u dućanu (osim na cigarete)

- mjesečni limit po članu 133 eura (1.000 kuna).

NAPOMENA: Članovi i članice SUH-a na prodajnim mjestima i u uslužnim radionicama gore navedenih poslovnih partnera obvezni su predložiti uredno ovjerenu člansku iskaznicu SUH-a (kao dokaz članstva i podmirene članarine za tekuću godinu), te osobnu iskaznicu, ukoliko to traži poslovni partner. Ako je pogodnost ostvarena u dogovoru sa Savezom samostalnih sindikata Hrvatske (SSSH), čiji je SUH član, to je potrebno naglasiti prilikom ostvarivanja povlastice. Također, ako želite više detalja o uvjetima ponude ili želite javiti o nekom problemu u realizaciji povlastice, nazovite SUH na broj 01/4655-146. Za detaljniji pregled ugovora SUH-a s poslovnim partnerima posjetite web stranicu www.suh.hr

SSSH POVLASTICE - ZA ČLANOVE SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U 2023. GODINI

1. Toplice Sveti Martin d.o.o., Sveti Martin na Muri, Izvorska 3, tel. 040/371-111, 040/371-113

- Hotel Terme Sveti Martin 4* – 15 % popusta na redovne cijene

- Apartmani Regina – 10 % popusta na redovne cijene;

- Ulaznice za bazenski kompleks The Temple of Life (termalno kupalište) i Aquapark MartiLandia (vanjski bazeni) – 20 % popusta na individualnu kupnju (popust vrijedi samo za dolazak unutar tjedna: pon./čet.).

- Popust na količinu: 10 ili više ulaznica 10 % popust; 50 ili više ulaznica 15 % popust.

- Popusti vrijede samo na redovne cijene za članove sindikata udruženih u SSSH

- Svi upiti se vrše putem e-maila članova sindikata ili usmeno putem telefona. Kod upita za smještaj je potrebno navesti kod SSSH2022

- Upit za smještaj info@termesvetimartin.com

- Upiti za bazene bazeni@termesvetimartin.com.

2. Istarske Toplice, Sv. Stjepan 60, Livade, tel. 052/603410

- 10 % popusta na redovnu cijenu smještaja u objektima Mirna i Sv. Stjepan na bazi polu i punog pansiona za boravke do 1 - 3 noći

- 20 % popusta na redovnu cijenu smještaja u objektima Mirna i Sv. Stjepan na bazi polu i punog pansiona za boravke do 4 - 10 noći

- 30 % popusta na redovnu cijenu smještaja u objektima Mirna i Sv. Stjepan na bazi polu i punog pansiona za boravke 11 noći i više

- besplatno kupanje u termalnom bazenu te u bazenu u wellness centru za sve goste na smještaju

- 10 % popusta na sve usluge fizikalne terapije (osim masaža)

- 50 % popusta na SPA ulaznicu (svijet saune, fitness i relax soba)

- 10 % popusta na usluge tretmana ljepote

- mogućnost korištenja uputnica HZZO i Croatia zdravstvenog osiguranja za fizikalnu terapiju. Korisnik mora predložiti sindikalnu iskaznicu ili potvrdu o članstvu SUH-a - udruženog u SSSH.

3. Hrvatsko narodno kazalište

- **HNK Zagreb** – popust od 20 % na kupnju ulaznica

i za individualne posjete. Navedeni popust moguće je ostvariti uz pomoć identifikacijskog dokumenta na blagajni kazališta, te pomoću promo koda na www.hnk.hr (promo kod: HNKSSSH) za reprizne predstave HNK u Zagrebu, osim predstava i programa sukladno odluci Uprave HNK u Zagrebu.

- **HNK Split** – 30 % popusta; popusti se ne odnose na premijerne izvedbe, gostovanja i posebna kazališna događanja (Novogodišnji koncerti i sl.)- Na jednu člansku iskaznicu moguće je kupiti dvije ulaznice.

- **HNK Osijek** - Cijena ulaznice za članove sindikata iznosi 6,63 € (50 kuna) (na jednu člansku iskaznicu moguće je kupiti dvije ulaznice). Popust se odnosi na tekuće predstave iz repertoara (ne na premijerna, reprizna pretplata, Pretplata 3 i gostovanja).

4. Istarsko narodno kazalište, Pula, Laginjina ul. 5; tel. 052/212-677

- 30 % popusta na programe kazališta.

5. Tvoja Ljekarna - online trgovina (www.tvojaljekarna.com)

Članovi udruženih sindikata ostvaruju:

- 15 % popusta jednom mjesečno (na jednu kupnju mjesečno) na proizvode koji nisu na popustu (popust od 15 % se ne odnosi na: već snižene proizvode, promo pakiranja (1+1, 2+1) kao niti na dječju hranu i dohranu; popusti se ne zbrajaju.

- Popusti vrijede isključivo na online ljekarni Tvoja Ljekarna (www.tvojaljekarna.com).

- Za ostvarivanje popusta prilikom kupnje potrebno je izvršiti registraciju na web shopu ljekarne. Nakon registracije u Moj račun / Promjena osobnih podataka, u polje „Kod za popust“ potrebno je unijeti kod: SSSH nakon čega se popust automatski obračunava.

6. Borovo, Dr. Ante Starčevića 2/D, 32000 Vukovar, tel. 032/422-600

- 10 % popusta za sve vrste plaćanja

- Popust se odnosi na cjelokupni asortiman obuće Borovo vlastite robe i vrijedi u svim poslovnicama u zemlji.

- Popust se ne zbraja s drugim popustima i ne odnosi se (ne primjenjuje se) na robu koja je već na popustu, u posebnim oblicima prodaje: akcijskoj

prodaji, rasprodaji, sezonskom sniženju, prodaji proizvoda s greškom, prodaji proizvoda kojima ističe rok upotrebe i drugim oblicima i uvjetima prodaja koja odredi Borovo. Moguće ga je ostvariti predočenjem sindikalne iskaznice i osobne iskaznice ili drugog važećeg identifikacijskog dokumenta.

7. Optimus plus d.o.o. (Clean Express), Zagreb – Kašina, tel. 01/6679-125

- Članovi sindikata udruženih u SSSH ostvaruju 20 % popusta u kemijskim čistionicama i praonicama CleanExpress. Popust se ne odnosi na artikle koji su već na akciji (popusti se ne zbrajaju) i podložan je izmjenama.

8. BeWell Studio za masažu, I. Podbrežje 1, Zagreb, mob. 091/1117-114

- 15 % na brojne masaže, npr. klasična (švedska) masaža – parcijalna (30 min), antistresna (vrat-leđa) (20 min), Thai–Shiatsu (60 min).

9. Poliklinika LabPlus, Zagreb, Maksimirska cesta 28 i Prijepoljska 19b; Split, Dubrovačka 1, tel. 01/2929-502

- Članovi udruženih sindikata mogu ostvariti popust na sve djelatnosti od 40 % uz obavezno predočenje članske i osobne iskaznice.

- usluge s popustom ne mogu koristiti članovi obitelji. Pri telefonskom pozivu ili dolasku u polikliniku članovi trebaju naglasiti da su iz SSSH.

10. Bauerfeind d.o.o., Goleška 20, Zagreb, tel. 01/2222-000

- 15 % na maloprodajne cijene (ortopedska i druga pomagala) u svim poslovnicama Bauerfeinda (ne odnosi se na artikle koji su već na akciji).

11. Laser - prodaja d.o.o. – u svim gradovima

- 30 % za gotovinsko plaćanje na sve laminate i svu PVC stolariju

- 20 % popusta za kartično plaćanje na sve laminate i PVC

- 5 % za plaćanje gotovinom na sav ostali asortiman u ponudi (tepisi, sobna vrata, garažna vrata, sistemi suhe gradnje, fasadni sistemi...)

- pravo na popuste članovi ostvaruju dolaskom na prodajna mjesta Laser – prodaje d.o.o. uz predočenje svoje osobne iskaznice i članske iskaznice sindikata.

12. Servis mobitela SmartLab, Zagreb, Ulica Kneza Branimira 71a, mob. 091/644 4-458

- 10 % popusta na uslugu servisa (mobiteli, tableti, računala itd.)

- 15 % popusta na dodatnu opremu

- na webshopu www.smartlab.hr (prilikom narudžbe u napomenu upisati da je kupac član SSSH pa će se popust obračunati naknadno).

13. Lonci i poklopci, Ilica 40, Zagreb, tel. 01/4846-834

- popust od 20 % na cjelokupni asortiman u svim trgovinama u Hrvatskoj, osim robe koja je na akciji (popusti se ne zbrajaju).

- pogodnosti se ostvaruju temeljem članske iskaznice uz predočenje dokumenta kojim se može utvrditi identitet kupca.

14. Optika Ghetaldus – sve lokacije

- 20 % popusta na sve usluge i proizvode uz predočenje članske iskaznice.

15. Optika Kraljević, Gajeva 19, Zagreb, tel. 01/4825-071

- besplatna provjera vida, uz najavu

- popust 20 % pri jednokratnoj kupovini dioptrijskih naočala, sunčanih naočala i kontaktnih leća (vrijedi za sve oblike plaćanja)

- besplatan servis, usluge popravaka i individualne prilagodbe naočala.

16. Optički studio Monokl, Maksimirska 115, Zagreb, Velika Gorica i Dugo Selo, tel. 01/2302-060

- 25 % popusta na kupovinu dioptrijskih naočala

- 30 % popusta na kupovinu sunčanih naočala

U sklopu očnih ordinacija Poliklinike za oftalmologiju Monokl, moguće je obaviti specijalistički oftalmološki pregled po cijeni od 300 kn (40 eura), od kojih se 150 kn (20 eura) popusta odobrava prilikom izrade naočala.

17. Iločki podrumi, trgovine diljem Hrvatske, tel. 032/590-003

- popust 8 % na rinfuzno vino; 15 % na pakirano vino (1 lit. staklo, butelje, bag in box)

- popusti na proizvode koji su na akciji ne vrijede

- popust se ne odobrava na ambalažu (PVC boce za točeno vino i reklamna pakiranja i kutije).

Ponuda preko SSSH-a, za članove SUH-a obuhvaća i druge brojne popuste za muzeje, kazališta, kina, knjižare, radionice itd. Više na <https://www.sssh.hr/pogodnosti>

NAPOMENA: Članovi i članice SUH-a na prodajnim mjestima i u uslužnim radionicama gore navedenih poslovnih partnera obvezni su predočiti uredno ovjerenu člansku iskaznicu SUH-a i naglasiti da je **SUH udružen u SSSH**. Svi članovi SUH-a imaju pravo koristiti povlastice SSSH uz predočenje članske i osobne iskaznice. Tijekom godine su moguće izmjene pogodnosti.

15. SPORTSKO-REKREATIVNI SUSRETI SUH-A OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

sport i rekreacija

Svakome po neka medalja

Županijsko povjereništvo Sindikata umirovljenika Hrvatske Osječko-baranjske županije 10. lipnja 2023. godine održalo je 15. sportsko-rekreativne susrete. Organizator i domaćin susreta bila je ove godine Podružnica SUH-a Đakovo, a natjecanja i druženje održani su u kampu Borovik pored istoimenog jezera. Vrijeme je bilo idealno, lijep i sunčan dan izmamio je 120 članova SUH-a, od čega 96 natjecatelja iz županijskih podružnica i udruga SUH-a iz Osijeka, Donjeg Miholjca, Vuke, Strizivojne i domaćina Đakova.

Pokrovitelj susreta bio je Grad Đakovo koji je pomogao u organizaciji dodjelom dijela finansijskih sredstava, za što mu je i dodijeljena posebna Zahvalnica. Prije početka natjecanja sve prisutne pozdravio je predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Osječko-baranjske županije Mato Obradović, koji je ovaj put bio i izaslanik predsjednice SUH-a Jasne Petrović koja zbog obveza nije mogla prisustvovati susretima, ali im je zaželjela puno uspjeha na natjecanju i dobrog druženja.

Predsjednik Podružnice SUH-a Đakovo Željko Kovač također je pozdravio sve natjecatelje i zaželio im dobrodošlicu u kampu Borovik te puno sportske sreće i lijepog druženja. Uslijedilo je natjecanje u četiri discipline, belotu, pikadu žene, pikado muškarci te šahu. Nakon završetka natjecanja, u poslijepodnevним satima proglašeni su pobjednici po disciplinama. Najbolji su nagrađeni zahvalnicama, peharima i medaljama, ali i svi ostali natjecatelji za uspomenu su dobili Zahvalnice za sudjelovanje na susretima.

Dakako, sukladno slavonskoj tradiciji, svi okupljeni uživali su i u ukusnom čobancu i kolačima, a organizirana je i živa glazba koja je zabavljala prisutne, a mnogi su i zaplesali. Županijsko povjereništvo SUH-a Osječko-baranjske županije zahvalilo je Podružnici SUH-a Đakovo na gostoprimstvu i odličnoj organizaciji susreta. Sljedeći susreti održat će se 2024. godine u Osijeku, u organizaciji Udruge SUH Osijek.

M.O.

Poredak po disciplinama:

Belot

1. Udruga SUH Donji Miholjac 1. ekipa
2. Udruga SUH Donji Miholjac 2. ekipa
3. Podružnica SUH-a Đakovo

Pikado žene

1. Udruga SUH Donji Miholjac 1. ekipa
 2. Udruga SUH Vuka 1. ekipa
 3. Udruga SUH Osijek 1. ekipa
- Najbolja je Ana Ronta iz Udruge SUH Donji Miholjac*

Pikado muški

1. Podružnica SUH Strizivojna
 2. Udruga SUH Donji Miholjac
 3. Udruga SUH Vuka
- Najbolji je Jozo Samardžija iz Podružnice SUH Strizivojna.*

Šah

1. Podružnica SUH Đakovo
2. Udruga SUH Donji Miholjac
3. Podružnica SUH Strizivojna

Informatičko usavršavanje

Podružnica SUH-a Labin uspješno se prijavila na javni natječaj Grada Labina za sufinanciranje projekata neprofitnih organizacija i dobila sredstva za svoj projekt informatičke obuke članova „EDUCA 60+“. S obzirom da živimo u informatičkom dobu, digitalne kompetencije te poznavanje informacijsko-komunikacijske tehnologije postaju izuzetno bitni za aktivno sudjelovanje u društvu.

Mlađe generacije brzo slijede promjene, ali starije osobe ih teže uspijevaju pratiti te uslijed toga dio njih može ostati isključen u mogućnostima ostvarivanja nekih svojih prava i zadovoljavanja određenih potreba. Zbog toga je cilj projekta bio omogućiti polaznicima naprednije korištenje interneta i informatičko-komunikacijskih alata u svakodnevnom životu, povećati znanje o javnim online servisima i promovirati i omogućiti njihovo korištenje.

Prva od dvije grupe članova, njih 12, završili su „obuku“ 15. lipnja 2023. sudjelujući na radionicama koje su protekle u veseloj i opuštеноj atmosferi. Tako su naučili kako pretraživati internet te se educirali o online uslugama i njihovom korištenju: e-usluge za građane Grada Labina, e-Građani, e-Zdravstvo, digitalne usluge Gradske knjižnice Labin, korištenje pametnih telefona, plaćanje računa na internetu... Svi polaznici na kraju su dobili i zaslužena priznanja.

Eni Modrušan

MEDULIN Druženje u uvali

Često čujemo da smo previše usamljeni, da nam je život dosadan, težak i da se nemamo čemu veseliti. To je stvarno stanje našeg duha, a mi kao da ne znamo naći način i razlog za smijeh i veselje, što je jedna od važnijih životnih potreba. Ipak, predstavnici medulinske podružnice SUH-a pobrinuli su se da osiguraju druženje osoba treće životne dobi u Medulinskoj uvali u Banjolama, gdje se okupilo stotinjak članova koji su pokazali interes za druženje.

Žamor i smijeh, jasno uz dobru hranu i piće, čuo se do mraka. Nisu imali neki zacrtani plan i program, ali atmosfera je bila odlična, a njihovo dugogodišnje iskustvo za druženje dalo je rezultata. Medulinski umirovljenici zahvalni su na potpori Općine Medulin koja je pokrila sve troškove druženja, i što su uspjeli probuditi članove nakon dugogodišnje stanke zbog korone. Eto, za zadovoljstvo je potrebno samo malo dobre volje.

Verica Vidmar

UMAG „Sočan“ izlet

Velik broj članova podružnica SUH-a Umag i Novigrad uputili su se na jednodnevni izlet u dolinu rijeke Soče u Sloveniji 20. svibnja 2023. godine. Dolina Soče sve ih je očarala svojom ljepotom, što ne čudi, jer je poznata i kao slovenska Toskana. Posjetili su mjesta Tolmin, Kobarid i Bovec i uživali u prekrasnim pejzažima. Svakako treba istaknuti Vražji (Hudičev) most koji strši 60 metara iznad rijeke Tolminke te slap Boka kod Boveca, koji je sa svojih 136 metara jedan od najvećih u Europi.

Nakon prekrasnog izleta uslijedila je i obilna večera s desertom koju mnogi nisu mogli cijelu pojesti. Na povratku kući svi su se složili da je izlet bio stvarno soča-n.

Z.T.

TROGIR Noćna vožnja Budimpeštom

Članovi Podružnice SUH-a Trogir otputovali su na četverodnevni izlet u Budimpeštu od 5. do 8. lipnja 2023. godine. Uz razgledavanje stare jezgre Budima i Pešte, članovi su uživali i u noćnoj vožnji brodom po Dunavu, ali su vrijeme dobro iskoristili i za posjet prekrasnim gradićima u okolici, pa su tako u Višegradu posjetili i tvrđavu Fellegvar, te razgledali Ostrogon i Sentendrej. Posljednji dan boravka organizirana je svečana večera uz mađarske specijalitete, hranu s okusom karakterističnih začina, ponudu domaćih vina i sokova te glazbu i folklor. Bio je to ambijent koji ih je ostavio bez daha.

Spomenimo i kako su nakon trogodišnje pauze obnovljene 23 godine duge veze s umirovljenicima talijanskog grada Porto-Sant'Elpidio, članova SPI CIGL Italije, sa suprotne obale Jadranskog mora. Talijani su od 20. do 25. svibnja posjetili Dubrovnik, Korčulu, NP Krka, otok Krapanj i Primošten. A zadnji dan boravka Trogirani su organizirali zajedničko druženje u vatrogasnom domu Trogira, gdje su razmijenili prigodne poklone te se zabavili uz glazbu i ples.

Tonći Barada

MIROŠEVEC

aktivnosti

Sport i druženje na Jarunskim susretima

U sportskom dijelu programa ekipe su se natjecale u sedam disciplina i to: viseća kuglana, seniorska štafetna igra, gađanje nogom u cilj, gađanjem polja rukometnom loptom, pikado, nabaci kolut te turnir u boćanju. Sada možemo reći već tradicionalno ekipa SUH-a Miroševac je postigla odličan rezultat, osvojivši drugo mjesto, odnosno srebrnu medalju, a malo je nedostajalo da ekipa ponovi prošlogodišnji rezultat kada su bili prvi i osvojili zlatnu medalju.

Lijepa utjeha je što su prvo mjesto osvojili kolege SUH-ovci iz Podružnice Peščenica. Osim natjecateljskog dijela, zagrebački umirovljenici uživali su i uz živu glazbu, ples, fitness koreografije, nastupe zborova i pojedinaca. Bilo je zaista lijepo druženje, za što treba pohvaliti i organizatore, kao i sve ekipe koje su sudjelovale, te stvorile dobru atmosferu, susretljivošću i zaraznim veseljem.

Ivica Pralas

Na malom jezeru RŠC Jarun u Zagrebu 3. lipnja 2023. godine održani su 21. po redu „Jarunski susreti“. Riječ je o tradicionalnoj manifestaciji Zagrepčana „zlatne dobi“, gdje se kroz različite sadržaje i aktivnosti „seniori“ iz cijeloga grada natječu i druže. Pravi cilj manifestacije je potaknuti sve osobe treće životne dobi na redovito uključivanje u neki od programa kretanja i vježbanja, te popularizirati i prikazati pozitivan utjecaj tih programa na zdravlje i vitalnost.

PEŠČENICA Pobjednička fešta

Veliko veselje vladalo je među članovima Podružnice SUH-a Peščenica nakon što su u subotu 3. lipnja 2023. na održanom 21. Jarunskim susretima osvojili ukupno prvo mjesto. Za nagradu su dobili pehar kao priznanje za najbolju od 11 prijavljenih ekipa umirovljeničkih udruga iz Zagreba. Pehar je, ne treba to ni puno napominjati, već zauzeo posebno mjesto u vitrinama podružnice.

S obzirom da je subota i inače rezervirana kao dan za druženje uz glazbu u prostorijama podružnice, druženje je iskorišteno i da se dodatno proslavi osvojeno prvo mjesto. S dolaskom vrućih dana kreću i tradicionalni jednodnevni izleti na more. Tako će se umjesto druženja subotom u podružnici, to druženje svake subote tijekom srpnja i kolovoza odvijati na moru. Naime, organizirani su izleti na Krk, i to kupanje baš u gradu Krku, na plaži Dražice.

M.N.

VELIKA GORICA Alejom glagoljaša

Praznički 22. lipnja 2023. članovi podružnice SUH-a iz Velike Gorice odlučili su iskoristiti za jednodnevni izlet u Istru. Nakon prolaska Učke prva stanica bio je posjet Aleji glagoljaša, spomeničkom kompleksu sastavljenom od 11 spomen-obilježja koji se nalazi uz cestu između Roča i Huma. Spomen je to na veličanstveno djelo Ćirila i Metoda, njihovih učenika te posveta kulturnim djelatnicima i prosvjetiteljima, hrvatskim popovima glagoljašima koji su još u 11. stoljeću svjedočili o slavenskim korijenima tog kraja.

Prvi spomenik izgrađen je 1977. godine, a naši članovi slikali su se ispod sedmog po reda spomenika, posvećenog Istarskom razvodu, glagoljskom rukopisu iznimne pravne i povijesne vrijednosti. Nakon ručka put ih je dalje odveo u Rovinj, gdje su uz razgledanje ovog prekrasnog grada mnogi odlučili i osvežiti se u moru, s obzirom da su temperature bile visoke kao usred ljeta.

S.M.

DONJI MIHOLJAC 100 članova na skupštini

Udruga SUH-a Donji Miholjac 15. lipnja 2023. godine održala je izvještajnu skupštinu. S obzirom na lijepo vrijeme, skupština je održana ispred prostorija udruge, a okupio se veliki broj članova, njih oko stotinu. Predsjednik udruge Zlatko Risek pozdravio je sve prisutne i zahvalio se na velikom odazivu. Jednoglasnom podrškom usvojen je izvještaj za proteklo razdoblje i program rada.

Nakon toga uslijedilo je uživanje u druženju na otvorenom, ali i ukusan ručak. Naime, vrijedni članovi udruge pripremili su obilne porcije čobanca, tako da nitko nije ostao gladan. Jedna od glavnih tema razgovora na druženju bio je i uspješan nastup ekipa udruge na 15. sportskim susretima SUH-a Osječko-baranjske županije, gdje su osvojili dva prva i tri druga mjesta.

Z.R.

Proslavljen Ljetni Martin

Članovi udruge SUH-a Dugo Selo 1. i 2. srpnja 2023. sudjelovali su na proslavi Ljetnog Martina, kojim se zapravo slavi trenutak kada je sv. Martin zaređen za biskupa. Proslava je održana na Martin Bregu, podno stare crkve. Osim bogate ponude vina, besplatnog gulaša i štrukli, svi posjetitelji pa tako i SUH-ovci, sudjelovali su kao modeli u snimanju milenijske fotografije proslavljenog fotografa Šime Strikomana, pa je ispred crkve formiran motiv biskupskog štapa, simbola sv. Martina.

Ovo je Strikomanova 846. milenijska fotografija, a Dugo Selo se tako našlo među 270 mjesta s posebnom uspomenom. Svakog zadnjeg petka u mjesecu, pa tako i 30. lipnja organizirana je i zabava u prostorijama udruge, te se odazvalo popriličan broj članova koji su uživali u plesu i zabavi.

TREŠNJEVKA SJEVER

Slavlje u lokalnoj zajednici

Podružnica SUH-a Trešnjevka sjever iz Zagreba 17. lipnja 2023. se odazvala pozivu lokalne zajednice na obilježavanje Dana MO Antun Mihanović. U sklopu kulturno-umjetničkog programa u suradnji s udrugama koje svoje programe realiziraju u prostorijama mjesnog odbora, predstavili su svoje kreativne radove. Bilo je veselo i opušteno. Zahvaljujući Crvenom križu Zagreb, zainteresirani su mogli obaviti mini zdravstveni pregled, a domaćini su sve počastili

kvom i kolačima.

Pjevački zborovi odličnim izvedbama vratili su prisutne u neka prošla vremena kad su se pjevale starogradske i narodne pjesme. Prije ljetne pauze podružnica je organizirala i jednodnevni izlet Plavom strijelom HŽ-a u Sutlu – Šenkovec. Laganini, uz ugodnu šetnju prekrasnom prirodom, posjetili su OPG Stara Preša gdje su uz odličnu gastroponudu proveli ugodno i veselo poslijepodne.

Vesna Bečić

DUBROVNIK Posjet samostanu i džamiji

Dubrovački SUH-ovci 10. lipnja 2023. otišli su na dvodnevni izlet u susjednu BiH gdje su obišli Livno, Šuicu i Blidinje. U Livnu su posjetili franjevački samostan Gorica, obišli crkvu Lapidarij, te posjetili Galeriju uz stručno vodstvo kustosice, te su ostali oduševljeni bogatom kulturnom baštinom tog grada. Nakon toga su obišli i sam grad, te prepoznatljivu džamiju. Navečer su prespavali u obližnjoj Šuici gdje su u hotelu imali organiziranu glazbu i ples.

Sljedeći dan su posjetili Blidinje i prekrasnu franjevačku kuću Masna Luka, crkvu sv. Ilije, galeriju i muzej, sve pod vodstvom fra Stjepana Krasića koji je svojim velikim trudom, voljom i ljubavlju doprinio obnovi franjevačke kuće i crkve, koji se svojom ljepotom savršeno uklapaju u ljepotu Parka prirode Blidinje.

Zorana Koroman

SIKIREVCI Igre bez gladi

Druga SUH-a Sikirevci bila je domaćin sportskih susreta 23. lipnja 2023. godine. Zamjenik predsjednika udruge Antun Čivić pozdravio je prisutne, nakon čega je krenulo natjecanje ekipa iz podružnica SUH-a iz Garčina, Zadubravlja, Bukovlja, Sl. Šamca, Trnjana, Jaruga i Nove Gradiške. Poslije proglašenja pobjednika sve je završilo s ukusnim ručkom i veselim tamburašima. Velika zahvala ide Općini Sikirevci i načelniku Josipu Nikoliću koji su financijski omogućili održavanje ovih susreta.

OPOROVEC Svi baš na ples

Svake zadnje subote u mjesecu u prostorijama Podružnice SUH-a Oporovec se organiziraju plesnjaci. Tako je bilo i 24. lipnja 2023. kada se okupilo čak 70 umirovljenika željnih dobre zabave. A za nju se pobrinula i glazbena grupa „Bioritam“ koju čine simpatici Ivek i Branko, koji svojim pjesmama uveseljavaju naše penziče. Dolaskom ljeta, svake nedjelje članovi podružnice, zajedno sa SUH-ovcima iz Kozari boka i puteva idu na jednodnevne izlete u Oštro na Krku. Tako je 2. srpnja bio prepun autobus penziča koji su uživali na moru, a kartu su platili prihvatljivih 17 eura.

Ima li more ljekovitih moći?

Popis zdravstvenih koristi koje pruža morska voda gotovo je beskrajn. Međutim, čak da ima i samo placebo učinak na tjelesnu građu, naš mozak bi nas i dalje odvlačio na plaže. Ali nema.

More znatno pridonosi našem raspoloženju i sveukupno poboljšava zdravlje. Morska voda može biti prirodni lijek. Stimulira tijelo i promiče osjećaj općeg blagostanja. Surferi to znaju vrlo dobro. Ako živite blizu plaža ili provodite mnogo vremena na obalnim područjima, poznato vam je koliko ste prijemljivi za obale dobrobrano „ispirane“ morem.

Dakle, što sadrži morska voda? U prosjeku, sadrži 3,5 posto soli (natrijev klorid). Drugim riječima, iz jedne litre vode dobijete 35 grama soli. Nadalje, sadrži male količine magnezija, sulfata i kalcija. Sve su to zdravi sastojci.

Slana morska voda ima mnogo iznenađujuće zdravstvene koristi.

ČISTI KOŽU

Mineralne soli, zajedno sa suncem, regeneriraju kožu. Rezultat toga je da akne, ekcem, psorijaza, razne ranice i neke druge bolesti, mnogo brže i lakše se liječe s morskom vodom. Ispiranje nosnih šupljina morem može poslužiti kao komplementarna terapija alergija i upala sinusa.

JACA IMUNOLOŠKI, OBRAMBENI SUSTAV

Količina crvenih krvnih tjelešaca (eritrociti) povećava se za pet do dvadeset posto, nakon plivanja ili kupanja. Morska voda je fantastičan lijek za ljude s oslabljenim imunitetom, anemijom i visokim razinama šećera u krvi.

USPORAVA RAZVOJ REUMATIZMA

Morska voda, kombinirana s tjelovježbom, velika je medicinska pomoć za kosti, mišićnu bol, artritis, krvnu cirkulaciju i stanjima nakon kirurških operacija.

SMANJUJE ILI ELIMINIRA TJESKOBU

Zbog sadržaja magnezija u sebi morska voda smiruje. Ljudima koji provode stresni život savjetuje se da često dolaze na plaže, ne samo zbog njihove relaksirajuće atmosfere, nego i zbog smirujućih medicinskih svojstava morske vode.

DJELUJE ANTISEPTIČKI

Zato jer je bogata mineralnim solima, kao što su natrij i jod, morska voda ima antiseptičko djelovanje na kožu i ubrzava zacjeljivanje manjih rana.

POBOLJŠAVA DISANJE

Ljudi koji pate od astme, ozbiljnog kašlja, jačeg ispljuvka i drugih dišnih problema, trebali bi odlaziti na plaže da dobro izventiliraju pluća na morskome zraku i da se fino isplivaju. Slana voda pomaže u eliminiranju toksina i tvari koje napadaju pluća.

ČISTI DEBELO CRIJEVO

Gutanjem malih količina čiste morske vode olakšava se i čišćenje debelog crijeva (kolon), detoksikacija i obnavljanje tjelesne energije.

SANIRA JETRENE I BUBREŽNE PROBLEME

Morska voda ubrzava proces regeneracija stanica, posebno onih koje su oštećene bolešću, kao što je ciroza. Pomaže i u eliminiranju viška vode, akumulirane u trbušnoj šupljini, koja je tu kao posljedica bolesti.

PREVENIRA NESANICU I DEPRESIJU

Zato što pomaže normalizirati krvni tlak i olakšavati nervozu, dani sprovedeni na plaži, pomoći će da se i bolje spava i, razumljivo, stimulirat će raspoloženje.

MEDITACIJA I OPUŠTANJE

Meditacija i opuštanje, ali i tjelovježba u prirodnom okruženju, pokazala je da donosi veće koristi za mentalno zdravlje nego tjelovježba bilo gdje drugdje.

ZAŠTO JE PLIVANJE U MORU ZDRAVO

Ako živite blizu mora ili planirate godišnji odmor na moru, šanse su da ćete iz mora izvući više nego što je samo uživanje. Odavno je poznato da plivanje ima višestruke zdravstvene koristi. Korištenje morske vode za medicinske svrhe ima čak i svoje ime – talasoterapija. Plivanje je jedna najboljih sportsko-rekreativnih aktivnosti. Ono je posebno dobro za ljude koji još nisu u „formi“, za one koji se žele riješiti prekomjerne tjelesne težine. To je veoma zdrav sport, izvanredan trening za srce, podiže i opće raspoloženje, budi svjestan o dobroj tjelesnoj kondiciji (a uz nju ide i psihička kondicija). Ta fizička aktivnost može biti opuštajuća i meditativna. Sve to ima pozitivan učinak na mozak. Hidroterapija (terapija vodom) i plivanje pokazali su da smanjuju simptome depresije i tjeskobe.

Prema tome, imajući sve to u vidu, iskoristimo već ovog ljeta sve blagodati mora maksimalno koliko možemo. Pa makar i koristeći jednodnevne umirovljeničke izlete ili vikend posjete prijateljima.

dr. Ivo BELAN

POPUST ZA STARIJE OSOBE U kino za dva eura

Španjolski premijer Pedro Sanchez najavio je kako će sve osobe starije od 65 godina uskoro moći ići u kino u cijeloj zemlji za samo dva eura. Sanchez ističe kako je riječ o širem planu „pretvaranja kulture u državnu politiku“. Cijena povlaštene ulaznice vrijedit će za jedan dan u tjednu, uglavnom utorkom kada su kina najčešće prazna, pa se i vlasnicima kina svidjela ideja premijera.

Projekt će državu stajati svega 10 milijuna eura, a premijer je kazao kako će potencijalno donijeti korist za 9,5 milijuna starijih Španjolaca, koje će odlazak u kino potaknuti da ne vode sjedilački način života, ali i pomoći im u smanjivanju socijalne izolacije, koja je pogotovo bila vidljiva tijekom pandemije koronavirusa.

Najavljeno je da bi se u program mogli uključiti i nezaposleni, osobe s niskim primanjima, osobe s invaliditetom te mladi od 15 do 29 godina. Inače, španjolska Vlada prije godinu dana počela je sa svojom „kulturnom revolucijom“ jer je svim 18-godišnjacima isplatila vaučer od 400 eura koje su mogli potrošiti na kupnju knjiga, glazbenih ploča i cd-ova, te ulaznica

za festivale, kazališta i kina, čime je indirektno pomogla i kulturnim i kreativnim industrijama koje su imale velike gubitke tijekom pandemije.

I.K.

Rad u zoni sumraka

"Vlast na neki način tolerira takav nelegalni rad na crno, jer onda su umirovljenici tiši, ne bune se toliko, sami se snalaze..."

Konačno je stiglo dugo očekivano, toplo ljeto! Ove godine se činilo kao da nikad neće stići. Jedva smo dočekali toplije dane nakon svakodnevnih kiša, vlage i promjenjivog vremena. Međutim, uz toplo vrijeme često dolaze i zdravstveni problemi poput alergija na razne biljke, koje su sve češće prisutne među nama ili alergije na sunce. Unatoč tome što ne možemo pobjeći od genetike ili kvalitete vode i zraka u gradu ili selu u kojem živimo, možemo utjecati na kvalitetu svoga života prehranom, kretanjem i pozitivnim mislima.

Gospođa Petra i njezin suprug Marko koriste svaki lijepi dan za šetnju i nastoje se zdravo hraniti. S dvije mirovine uspijevaju si priuštiti i odlazak u obližnje toplice. Nema čovjeka čiji život teče onako kako on to želi ili kako si je zamislio. Petra je sklona alergijama, pa su joj često suze u očima. Iznenađni napadaji kihanja, začepljen nos, kašalj, otežano disanje, svrbež očiju, osip... Kako si u takvoj situaciji olakšati život? Ona se pridržava liječničke terapije i trudi se

i rizičnu situaciju čiji je ishod neizvjestan. Ne može se živjeti bez rizika jer sve što radimo smanjuje neke opasnosti, ali povećava druge. Od briga i tjeskoba dovodimo se u stanje stresa. Strah postoji da aktivira cijelo tijelo za borbu ili bijeg kad je suočeno s opasnošću. Što više potiskujemo strah, on se više razmahuje. Ono što je isprva opća lagana tjeskoba može prerasti u napadaje panike ili iznutra izjedati tijelo dok ne ugrozi zdravlje. Bojimo se bolesti, bojimo se zmiya, bojimo se starosti, bojimo se za djecu, za unučad, bojimo se za egzistenciju. Ali, moramo biti svjesni da se iz svake situacije može naći izlaz. Kada nas nešto iznenadi, nešto što smo mislili da nikada neće, pitamo se što činiti, za kim se povoditi, koga slušati, od koga tražiti pomoć?

Često kažem da život piše romane! Nedavno je saborska zastupnica upitala jednog ministra, povodom zahtjeva štrajkaša, da li bi on mogao živjeti od 600 eura plaće mjesečno? Ali nitko se ne pita kako umirovljenici preživljavaju s upola manjim mirovinama? Ti su ljudi u svakodnevnom strahu kako preživjeti, kako kupiti lijekove, neophodne namirnice, kako platiti režije. A kako je pak onima i s još manjim mirovinama? Odgovor je jednostavan - snalaze se na razne načine. Prema nekim podacima u Hrvatskoj nakon umirovljenja prijavljeno radi nešto više od 24 tisuća umirovljenika, dok je onih „u ilegalni“, koji se plaše da će prijavom na rad izgubiti mirovinu, sve više. Umirovljenici koji rade na crno ili prijavljeni preko domaćih ili inozemnih agencija, uglavnom rade razne pomoćne poslove u domaćinstvu. To su najčešće poslovi u kućanstvu, poput čišćenja, kuhanja, čuvanja djece ili starijih teško pokretnih osoba.

Neki ljudi žele raditi da bi bili i dalje radno aktivni, ali uglavnom rade zbog dodatne zarade. Nekada su žene iz Hrvatske odlazile u Italiju njegovati stare i bolesne Talijane. Radile su na crno. Odlaze i danas, ali manje jer je sve veća konkurencija

iz istočnoeuropskih zemalja. Jedna 62-godišnja umirovljenica iz Rijeke priča kako već godinama skrbi za starije i nemoćne osobe u Italiji: "U Italiji radimo poslove koje nitko ne želi raditi. Ne možete ni zamisliti koliko je to teško. Radi se o pomaganju starijim osobama, jako bolesnima, dementnima, često nepokretnima, o kojima morate brinuti 24 sata na dan. To je daleko od pomaganja u kući, čišćenja, pranja, peglanja i slično.

Motiv je isključivo novac, zbog male mirovine s kojom se ne može živjeti. Prvo se brinula o 97-godišnjem gospodinu koji je imao Alzheimerovu bolest. Morala mu je kuhati, brinuti se o njemu.

Drugi primjer je umirovljenica Ana koja je, preko jedne domaće agencije, donedavno radila u Njemačkoj. Pomagala je gospođi kojoj je nakon moždanog udara bila potrebna pomoć u kući. Mnogi umirovljenici i umirovljenice s malim mirovinama prihvaćaju svaku mirovinu priliku za dodatnu zaradu. Rade da bi preživjeli. To je tužna slika naše svakodnevnice.

Umirovljenik Ante sa 76 godina, nakon 30 godina rada i mirovine od oko 200 eura, prisiljen je raditi razne poslove, kako bi nešto zaradio. A gospođa Ivanka, primjerice, već tri godine, svaki dan odlazi kuhati ženi koja je slabije pokretna.

Vlast na neki način tolerira takav nelegalni rad na crno, jer onda su umirovljenici tiši, ne bune se toliko, sami se snalaze. A i inače, kod nas nema tradicije rada uz mirovinu, jer se to valjda smatra sramotom, zbog mnijenja da bi mirovina trebala biti dostatna za normalni život. A nije, barem ne za većinu umirovljenika. U Europi prosječno barem 25 posto umirovljenika prijavljeno rade, sukladno lokalnim zakonima, a u većini skandinavskih zemalja čak oko 50 posto, iako su im mirovine pristojne. Kod nas radi samo oko dva posto umirovljenika. Ostali su u zoni rada na crno ili, iskreno rečeno, u zoni sumraka.

Drenka Gaković

voditi zdrav život. U današnje vrijeme opasnosti kao da vrebaju na svakom koraku i zbog toga smo često u strahu i brizi. Što više informacija dobivamo o svemu, imamo osjećaj da manje znamo, a neizvjesnost i neznanje nužno u nama bude tjeskobu.

Ljudski mozak opremljen je da brzo reagira na opasnost

Zašto nemam pravo na obiteljski dodatak

Pitanje: Živjela sam u braku 27 godina, ali smo se razveli. Međutim, nastavili smo živjeti zajedno još godinu dana do smrti supruga. Ja sam ga njegovala i čak sahranila u grobnici mojih roditelja. Kažu mi u mirovinskom da nemam pravo na dio obiteljske mirovine. Ja mislim da bih imala pravo i želim podnijeti zahtjev, jer je moja mirovina jako mala. Da li sam u pravu? (**Š.S., Ivanić Grad**)

Odgovor: Nažalost, niste ispunili uvjete za obiteljsku mirovinu pa time niti uvjete za dio obiteljske mirovine tzv. „obiteljski dodatak“. Pravo na obiteljsku mirovinu, a zatim i na obiteljski dodatak imaju bračni i izvanbračni drugovi pokojnog osiguranika, ako su stariji od 65 godina i svojom mirovinom ne prelaze propisani cenzus. Kod Vas se radi o činjenici da nemate zakonom propisane uvjete za priznavanje izvanbračne zajednice i statusa izvanbračne partnerice. Vaš brak je prestao razvodom pa po tom osnovu nemate pravo na dodatak jer niste bračni partner. Kao izvanbračni partner imali biste pravo ako je vaša izvanbračna zajednica trajala više od 3 godine jer tako propisuje Obiteljski zakon. Vaša izvanbračna zajednica trajala je samo godinu dana pa zbog toga nemate uvjete za priznavanje izvanbračnog partnerstva pa time niti mogućnost ostvarenja prava na dio obiteljske mirovine po vašem bivšem pokojnom suprugu.

Sin hoće i naknadno pronađenu imovinu

Pitanje: Nakon smrti supruge prihvatio sam nasljedstvo, ali sam ga ustupio sinu. Sada je pronađena još jedna nekretnina i imamo dodatni ostavinski postupak. Moj sin tvrdi da ja nemam nikakva prava više i da je samo on nasljednik. Ja bih želio dio te nekretnine jer mi je potrebna. Da li će se ovaj dodatni postupak voditi po starom rješenju ili ja mogu dobiti dio te nekretnine, jer smo bili zakonski nasljednici samo sin i ja? (**Ž.B., Samobor**)

Odgovor: Zakon o nasljeđivanju u članku 234. govori da se u pravilu za naknadno pronađenu imovinu neće provoditi nova rasprava nego će biti doneseno rješenje o toj novoj naknadno pronađenoj imovini, sukladno prijašnjem rješenju o nasljeđivanju. Međutim, ukoliko se netko od nasljednika odrekao nasljedstva ili je svoj nasljedni dio ustupio drugom nasljedniku, što je slučaj kod vas, tada će se provoditi nova rasprava.

U toj novoj raspravi Vi imate pravo i mogućnost postupiti drugačije, dakle prihvatiti svoj nasljedni dio koji bi bio ½ dijela i zadržati ga, te ga ne morate ustupiti sinu.

Koliki dio mirovine mi se može ovršiti

Pitanje: S obzirom da postoje razne informacije o tome da se može ovršiti pola ili samo trećina mirovine, molim točnu informaciju. (**C.K., Zagreb**)

Odgovor: Ovršni zakon koji je na snazi određuje da je od ovrhe na mirovini izuzet iznos u visini dvije trećine prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj. Međutim ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, može se ovršiti iznos u visini od jedne polovine prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj. U slučaju ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta od ovrhe je izuzet iznos koji odgovara iznosu od jedne četvrtine prosječne mjesečne isplaćene neto plaće po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske za proteklu godinu.

Dakle, bitno je zbog kojeg potraživanja se vodi ovrha pa vam se može ovršiti različiti dio mirovine. Ukoliko dođe do pokretanja ovrhe savjetujemo Vam da otvorite zaštićeni račun na kojem će biti sredstva koja se ne mogu ovršavati (zaštićeni dio mirovine) i ona sredstva koja dobivate pored mirovine, a na njima se ne može provoditi ovrha (socijalne pomoći i sl.) i s kojima kao ovršenik tada onda možete slobodno raspolagati.

Što je to vlastita imovina u braku

Pitanje: Muž i ja smo u braku bili 32 godine. Sada se nažalost razvodimo i dijelimo imovinu. Ja sam mislila da dijelimo svu imovinu koju imamo, ali njegov odvjetnik traži da se izdvoji njegova vlastita imovina i da se dijeli samo ostalo. Nažalost, sve nekretnine upisane su na muža. (**A.A., Pula**)

Odgovor: Važeće zakonske odredbe Obiteljskog zakona određuju da supružnici u braku mogu imati vlastitu imovinu i bračnu imovinu tj. stečevinu. Bračna imovina je imovina koju su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja bračne zajednice ili potječe iz te imovine. Nije presudno na koga je ona upisana ako je stečena na taj način.

Vlastita imovina je ona imovina koju je bračni drug imao u trenutku sklapanja braka ili ju je stekao za vrijeme braka, ali nije proistekla iz rada ili ne potječe iz imovine stečene radom. Bračni drugovi su suvlasnici samo bračne imovine i to u jednakim dijelovima, ukoliko to nisu drugačije ugovorili. Dakle, nakon razvoda braka predmet podjele je samo bračna imovina. Savjetujemo vam da sudjelujete u postupku utvrđivanja vlastite i bračne imovine te iznesete sve argumente koji idu u prilog činjenici da je nešto bračna ili vaša odnosno suprugova vlastita imovina.

pravni
savjeti

Odgovara:
Štefica Salaj
dipl. pravnica

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/4655111/244
ili 01/4615797
e-mail:
suhsavjetovaliste
@gmail.com
ili
[https://www.suh.hr/
savjeti/pitaj-pravnika/](https://www.suh.hr/savjeti/pitaj-pravnika/)

Marina Glavina, financijska referentica SUH-a

Uvesti 13. mirovinu za sve

„Vlada je energetskim dodacima u maloj mjeri određenoj skupini ublažila probleme, ali pogriješila je prema umirovljenicima koji su otišli u mirovinu odradivši dugi radni vijek“

Nakon što se dugogodišnja financijska referentica SUH-a Katica Ricijaš prije malo više od godinu dana odlučila „umiroviti“, na njezino mjesto u proljeće 2022. godine sjela je Marina. Odgovorna je to i zahtjevna funkcija, jer i mala pogreška s financijama može puno koštati. Srećom, Marina je većinu radnog vijeka, točnije od ožujka 1983. do rujna 2020. godine provela na radu u Savezu samostalnih sindikata Hrvatske, u Odjelu računovodstva i financija, rađeci na poslovima obračuna plaća, a kasnije i kao samostalni financijski knjigovođa, pa joj povjereni poslovi u SUH-u nisu nimalo strani.

No, od odlaska u mirovinu pa do dolaska u SUH prošlo je ipak godinu i pol dana. Prvih godinu dana u mirovini Marina je većinu vremena provodila u Opatiji, gdje se u rodnoj kući brinula o majki. Nakon smrti majke shvatila je da ima viška vremena i da bi mogla nešto povremeno raditi.

„S obzirom da sam dugi niz godina radila u zgradi Radničkog doma gdje su prostorije SSSH, a tamo je i baza SUH-a, nije mi trebalo dugo da se aktiviram. Već otprije sam znala predsjednicu SUH-a Jasnu Petrović, izvršnu tajnicu Miru Hendiju i Katicu Ricijaš. Mnogo puta smo se našalile da bi bilo dobro kad odem u mirovinu, da se sa 5. kata spustim na 2. kat. No, šala je na kraju postala i zbilja, jer se me SUH-ovci pozvali da se pridružim i sada sam tu.“

Već po odlasku u mirovinu učlanila se u SUH, jer je, kaže, smatrala da se učlanjenjem i djelovanjem unutar umirovljeničkih udruga može više postići za tu populaciju, prije svega u traženju i ostvarivanju zahtjeva koji su bitni za sve osobe treće životne dobi.

„Cijeli radni vijek bila sam

sindikalno aktivna, sudjelovala u raznim prosvjedima, ali nikad u političkim prosvjedima. Prvo sam u SUH došla na zamjenu, gdje me Katica Ricijaš upoznala s poslom i zadaćama i prenijela mi svoje bogato iskustvo vođenja financijskih poslova SUH-a. Sada dio vremena radim na projektima, što mi je nešto novo, ali čovjek uči dok je živ, pa sam tako i ja rado prihvatila i taj dio zadaća.“

Marina je sa svoje 63 godine najmlađa umirovljenica u Središnjem uredu SUH-a, a upravo je s njezinim godinama povezana i jedna smiješna anegdota u prvom mjesecu kad je počela raditi u SUH-u. Naime, izvršna tajnica Mira, koja je tada imala 78 godina, jednom je prilikom glavnom tajniku Igoru rekla da je ostavila financijsku dokumentaciju „maloj“. Igor, koji je zaposlenik i ujedno najmlađa osoba u Središnjem uredu ostao je zatečen i zbunjen, priuipitavši kojoj „maloj“. Pa maloj Marini, odgovorila je Mira. Ako je ona mala, onda sam ja sa svojih 39 godina bebač odgovorio je Igor uz smijeh.

Inače, Marina je rođena na Božić 1959. godine u Opatiji (Volosko), završila je srednju ekonomsku školu te prvi stupanj na Višoj školi za socijalne radnike. Još nakon mature se zaljubila u Zagrepčanca te se nakon tri godine veze preselila i zaposlila u Zagrebu, dobila sina Marina, a od prošle godine i snahu Antoniju, ali unuka zasada nema. Ali zato joj dane uljepšava jednoipolgodušnji Liam, sin od nećaka Filipa.

„Slobodno vrijeme provodim šetajući, vozeći bicikl, posjećujem priredbe, družim se uz kavicu s dragim osobama, mladim penzićima ili onima koji će to uskoro postati. Moja mirovina je relativno dobra, mogu pristojno živjeti, režije redovno

podmirujem, garderobu uglavnom lovim na sniženjima, ali me rastužuje činjenica da su mnogima takve stvari veliko opterećenje, a još i ako je slabije zdravlje, nije lagano sve to izgurati.“

Marina je i članica Podružnice SUH-a Radnički dom, ali i s drugim zagrebačkim podružnicama zna odlaziti na kreativne izlete i druženje. O trenutnom položaju umirovljenika kaže kako moraju biti u korak s modernim vremenom, prihvatiti učestale promjene, učiti i usvajati nove tehnologije, što nije jednostavno, a odražava se na svakodnevni život. A posebna priča su niske mirovine i visoke cijene.

„Poskupljenjima nikad kraja, Vlada je energetskim dodacima u maloj mjeri određenoj skupini ublažila probleme, ali pogriješila je prema umirovljenicima koji su otišli u mirovinu odradivši dugi radni vijek, pa tako mnogi koji su malo iznad cenzusa ne dobiju nikakvu potporu. Zbog toga i treba ukinuti te dodatke te novac preusmjeriti da svi umirovljenici dobiju potporu, odnosno da se uvede institut 13. mirovine kao što postoji u brojnim drugim zemljama“. Osim što svakodnevno sudjeluje u raspravama o tekućim i planiranim aktivnostima, redovito čita mjesečnik SUH-a „Glas umirovljenika“, koji joj je zanimljiv i pruža brojne informacije.

Marina kaže kako s ograničenim sredstvima SUH radi ogromne stvari za umirovljeničku populaciju već tri desetljeća, te podržava nedavno poslanih devet zahtjeva Ministarstvu rada i mirovinskog sustava, ali i poziva sve umirovljenike da se uključe u rad SUH-a, jer kaže da jedino tako, zajedno, mogu ostvariti veća prava. Naravno, ako se zahtjevi umirovljeničkih udruga ne ispune, i ona će u prosvjednu kolonu najesen.

Igor Knežević